

תפסיר רס"ג

דהד

למנחת שבת ושני וחמישי

ויקרא

א א) תים דעא אללה במוסי. וכיאטבה. מן כיבא אלמחציר קאילא: ב) כיאטב בני אסראיל וקול להם. אי אנסאן קרב מנפם

ויקרא אל-משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: וקרא למשה. ומליל יי עמיה.

ממשפן זמנא למימר: דבר אל- בני ישראל ואמרת אליהם אדם פי-יקריב מכם קרבן ליהוה

— רס"י —

הקול (סס), מהו הקול, הוא הקול המפורש בתהלים (כט ז. ס) קול ה' בפתח קול ה' בהדר, קול ה' שובר ארזים, אם פן למה נאמר מאהל מועד, מלמד שהיה הקול נפסק. כיוצא בו (יחזקאל י ס) וקול כנפי הכרובים נשמע עד החצר החיצונה, יכול (מפני) שהקול נמוך, תלמוד לומר (סס) בקול אל שדי בדרו, אם פן למה נאמר עד החצר החיצונה, שפיון שמוגיע שם היה נפסק: מאהל מועד לאמר. יכול מכל הבית, תלמוד לומר מעל הכפורת. יכול מעל הכפורת בלה, תלמוד לומר מבין שני הכרובים: לאמר. צא ואמר להם דברי כבושים, בשבילכם הוא נדבר עמי שפן מצינו שכל שלשים ושמונה שנה שהיו ישראל במדבר כמנדים, מן המרגלים ואלה, לא נתיחד הדבור עם משה, שנאמר (ד' ז טו) ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי לאמר, אלי היה הדבור. דבר אחר צא ואמר להם דברי והשיבני אם יקבלום, כמו שנאמר (שמו"ט ט ס) וישב משה את דברי העם וגו': ז אדם פי יקריב מכם. כשיקריב, בקרבנות נדבה דבר הענין: אדם. למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אתם

א ויקרא אל משה. לכל דברות ולכל אמירות ולכל צווים קדמה קריאה, לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר (ישעי' ו ג) וקרא זה אל זה, אבל לנביאי אמות העולם נגלה עליהן בלשון עראי וטמאה, שנאמר (זמדנר כג ז) ויקר אליהם אל בלעם: ויקרא אל משה. הקול הולך ומגיע לאזניו, וכל ישראל לא שומעין. יכול אף להפסקות היתה קריאה, תלמוד לומר וידבר, לדבור היתה קריאה, ולא להפסקות. ומה היו הפסקות משמשות, לתן רוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, קל וחומר להדיוט הלומד מן ההדיוט: אליו. למעט את אהרן. ר' יהודה בן בתירא אומר שלשה עשר דברות נאמרו בתורה למשה ולא אהרן, וכנגדן נאמרו שלשה עשר מיעוטין, ללמדך שלא לאהרן נאמרו אלא למשה שיאמר לאהרן. ואלו הן שלשה עשר מיעוטין לדבר אהו, מדבר אליו, וידבר אליו, ונועדתי לך, בלן בתורת כהנים. יכול שמעו את קול הקריאה, תלמוד לומר קול לו, קול אליו (זמדנר ז טט), משה שמע, וכל ישראל לא שמעו: מאהל מועד. מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יוצא חוץ לאהל. יכול מפני שהקול נמוך, תלמוד לומר את

תפסיר רס"ג

קרבאנא ללה. מן אלבהאים.
פמן אלבקר ואלגים תקרבונה:
ג) אן פאן קרבאנה צעידה מן
אלבקר. פד'פר צחיה יקרבה.
פליקדמה אלי באב כ'בא
אלמחציר. עלי מא ירתציא
ענה בין ידי אללה: ד) ויסנד
ידה עלי ראסה. וירציא ענה

**מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבְּקָר
וּמִן־הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת־**

קִרְבַּנְכֶם: מליל. עם פני ישראל
ותימר להון. אגש. ארי יקריב מנכון.
קורבנא קדם יי. מן בעירא. מן תורי ומן
ענא. תקרבון ית קורבנכון:

אִם־עֲלֶה קִרְבָּנוּ מִן

**הַבְּקָר זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
מוֹעֵד יִקְרִיב אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לְפָנָי יְהוָה: אִם עֲלֶתָא
קורבניה מן תורי. דבר שלים יקרבניה. לתרע משפן זמנא יקריב
יתיה. לרעוא ליה קדם יי: ד) וסמך ידו על ראש העלה**

— רס"י —

מהו אומר יקריב יקריב. אפלו נתערכה
עולת ראובן בעולת שמעון, יקריב כל אחת
לשם מי שהוא. וכן עולה בחלין, ימכרו
החלין לצרכי עולות, ויהי הן בלן עולות
ותקרב כל אחת לשם מי שהוא. יכול אפלו
נתערכה בפסולין או בשאינו מינו, תלמוד
לומר יקריבנו: **יקריב אותו**. מלמד שפופין
אותו. יכול בעל פרחו, תלמוד לומר לרצונו,
הא פיצד פופין אותו עד שיאמר רוצה אני:
לפני ה' וסמך. אין סמיכה בבמה:
ועל ראש העולה. להביא עולת חובה
לסמיכה ולהביא עולת הצאן: **העלה**. פרט
לעולת העוף: **ונרצה לו**. על מה הוא מרצה
לו, אם תאמר על פרייתות ומיתות בית דין
או מיתה בידי שמים או מלקות, הרי ענשן

לא תקריבו מן הגזל: **הבהמה**. יכול אף תיה
בכלל, תלמוד לומר בקר וצאן: **מן הבהמה**.
ולא בלה, להוציא את הרובע ואת הנרבע:
מן הבקר. להוציא את הנעבר: **מן הצאן**.
להוציא את המקצה: **ומן הצאן**. להוציא
את הנוגח שהמית. כשהוא אומר למטה מן
הענין (פסוק ג) מן הבקר, שאין תלמוד לומר,
להוציא את הטרפה: **תקריבו**. מלמד
ששנים מתנדבים עולה בשותפות:
קרבנכם. מלמד שהיא באה נדבת צבור,
היא עולת קיץ המזבח הבאה מן המותרות:
ג **זכר**. ולא נקבה. כשהוא אומר זכר למטה,
שאינ תלמוד לומר, זכר ולא טומטום
ואנדרוגינוס: **תמים**. בלא מום: **אל פתח
אהל מועד**. מטפל בהבאתו עד העזרה.

זולק הדקדוק: ג אל פתח אהל מועד. תיבת פתח באזלא בכל התיגאן לא בטרס:

שימו' המור' (ג) מן הבהמה. המנהג להטעים ה"א הראשונה.

תפסיר רס"ג

ויג'פר לה: ה) ויד'בח אלת' בין ידי אללה. ויקרב בני הרון אלאי'מה אדם. וירשוה עלי אלמד'בח מסת'דירא. אלד'י ענד באב כ'בא אלמחצ'ר: ו) ויסלד' אלצ'עידה ויעצ'יהא אעצ'אא: ז) ויש'עלון (י"ג: ויג'עלון) בני הרון אלמאם.

וְנִרְצָה לּוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: וְיִסְמוֹךְ יָדָיו. עַל רִישׁ עֹלָתָא. וְיִתְרָעִי לִיָּהּ. לְכַפֵּרָא עֲלוֹהִי: ה) וְשָׁחַט אֶת־בֶּן הַבְּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וְיָפוּס. ית בר תורי קדם יי. ויקרבון. בני אהרן פהניא ית דמא. ויזרקון ית דמא על מדב'חא סחור סחור. דבתרע משכן זמנא: ו) וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֵלָה וְנָתַח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ: וְיִשְׁלַח יָת עֹלָתָא. ויפליג יתה לאברהא: ז) וְנָתַנוּ בְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ

— כ"י —

למטה מחוט הסיקרא כנגד הזויות, לכ'פ נאמר סביב, ש'יהא הדם נתן בארבע רוחות המזב'ח. או יכול יקיפנו כחוט, תלמוד לומר וזרקו, ואי אפשר להקיף בזריקה. אי וזרקו יכול בזריקה אחת, תלמוד לומר סביב, הא פיצד נותן שתי מתנות ש'הן ארבע: א' א' פתח אהל מועד. ולא בזמן שהוא מפורק: ו) וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֵלָה. מה תלמוד לומר העלה, לרבות את כל העולות להפשט ונתוח: א' לנתחיה. ולא נתחיה לנתחים: ז) וְנָתַנוּ אֵשׁ. אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצוה להביא מן ההדיוט: ב' בְנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן. כשהוא בכהונו, הא אם עבד בבגדי כהן הדיוט, עבודתו פסולה:

אמור, הא אינו מרצה אלא על עשה ועל לאו שנתק לעשה: כ) וְשָׁחַט, וְהִקְרִיבוּ, הַכֹּהֲנִים. מקבלה ואלף מצות כהנה, למד על השחיטה שפ'שרה ב'ר: לפני ה'. בעזרה: וְהִקְרִיבוּ. זו קבלה שהיא הראשונה ומשמעה לשון הולכה, למדנו ששתי'הן בבני אהרן: ב' בְנֵי אֶהֱרֹן. יכול חללים, תלמוד לומר הכהנים: א' אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם. מה תלמוד לומר דם דם שתי פעמים, להביא את שנתערב במינו או בשאינו מינו. יכול אף בכסולים או בחטאות הפנימיות או בחטאות החיצוניות, שאלו למעלה והיא למטה, תלמוד לומר במקום אחר את דמו: וזרקו. עומד למטה וזרק מן הפלי לכתל המזב'ח

זולק הדקדוק: -ונרצה לו. תיבת לו בזקף קטן בתיגאן הישנות: ה) וְהִקְרִיבוּ. הנעימה על הרי"ש (מהר"ב): וזרקו את הדם על המזב'ח. תיבת המזב'ח בפשטא אחת בכל ס"י והיא מלרע:

תפסיר רס"ג

נארא עלי אלמד'בת. וינצ'דון עליהא חטבא: ח) וינצ'ד בני הרון אלאי'מה. אלאעצ'א ואלראס ואלקצ'בה. עלי אלחטב אלד'י עלי אלנאר. אלד'י עלי אלמד'בת: ט) וגופה ואכארעה יג'סלהא באלמא. ויקתר אלמאם אלכל עלי אלמד'בת. צעידה קרבאן מקבול מרצ'י ללה: י) ואן פאן קרבאנה מן אלג'נם. פמן אלצ'אן או מן אלמאעז צעידה

עַל-הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ עֵצִים
עַל-הָאֵשׁ: וַיִּתְּנוּ. בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּהֵנָּה.
אִישׁתָּא עַל מִדְבַּחָא. וַיִּסְדְּרוּן אָעִיָּא עַל
אִישׁתָּא: ח) וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן
הַכֹּהֲנִים אֶת הַנִּתְחִים אֶת-
הָרֹאשׁ וְאֶת-הַפְּדֵר עַל-
הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל-הָאֵשׁ
אֲשֶׁר עַל-הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּסְדְּרוּן. בְּנֵי
אֶהֱרֹן בְּהֵנָּה. ית אבריא. ית רישא

וַיִּתְּ תִרְבָּא. עַל אָעִיָּא דְעַל אִישׁתָּא. דְעַל מִדְבַּחָא: ט) וְקָרְבוּ
וּכְרָעוּ יָרְחֵן בַּמִּים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת-הַכֹּל'
הַמִּזְבֵּחַ עַלֶּה אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לִיהוָה: וְגִיּוּיָה
וּכְרָעוּהִי יַחֲלִיל בְּמִיָּא. וַיִּסִּיק בְּהֵנָּה ית פולא למדב'חא. על'תא. קורבן
דמתקבל ברעוא קדם יי: ס) וְאִם-מִן-הַצֹּאֵן קָרְבָּנוּ מִן-
הַבְּשָׂבִים אוּ מִן-הָעֵזִים לְעֹלָה זָכַר תָּמִים יִקְרִיבוּ:

— רס"י —

ט על'ה. לשם עולה וקטירנו: אשה.
כשישחטנו יהא שוחטו לשם האש. וכל אשה
לשון אש פויסד"ס זלע"י: ניחוח. נחת רוח
לפני שאמרתי ונעשה רצוני: י ואם מן
הצאן. וי"ו מוסיף על ענין ראשון. ולמה
הפסיק לתן רוח למשה להתבונן בין פרשה
לפרשה: מן הצאן מן הבבשים או מן
העזים. הרי אלו שלשה מיעוטין פרט לזקן.
לחולה ולמזוהם:

ח בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים. בשָׁהם בְּכֹהֲנֵם. הא
כהן הדיוט שעבד בשמונה בגדים. עבודתו
פסולה: את הַנִּתְחִים אֶת הָרֹאשׁ. לפי
שאין הראש בכלל הפשט. שכבר התנו
בשחיטה, לפיכך הצריך למנותו לעצמו: וְאֶת
הַפְּדֵר. למה נאמר, ללמדך שמעלהו עם
הראש ומכסה בו את בית השחיטה, וזהו
דרך כבוד שלמעלה: אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ.
שלא יהיו הגזירין יוצאין חוץ למערכה:

תפסיר רס"ג

פּלִיקָרְבָה דְּכָרָא צְחִיחָא:
 (יא) וְיִדְבָחָה עֲלֵי גֵאנְב
 אֲלִמְדִּיבַת. שְׁמֵאלֵיָא בִּין יְדֵי
 אֲלֵהָ. וִירֵשׁ בְּנֵי הָרוּן אֲלֵאֵימָה
 דְּמָה. עֲלֵי אֲלִמְדִּיבַת
 מְסִתְדִירָא: (יב) וְיַעֲצִיָה
 אַעֲצִיאָא. וְרֵאסָה וְקַצְבַּתָה.
 וְיַנְצִידָהָ אֲלֵאֵמָם. עֲלֵי
 אֲלֶחְטַב אֲלֵדֵי עֲלֵי אֲלֵנָאר.
 אֲלֵדֵי עֲלֵי אֲלִמְדִּיבַת:
 (יג) וְאֲלֵגוּף (י"ז) וְאֲלֵבְטוּן
 וְאֲלֵאֲכֵאֲרַע וְגִסְלָהָא בְּאֵלְמָא.
 וְיִקְדָם אֲלֵאֵמָם אֲלֵכָל וְיִקְתַּרְהָ
 עֲלֵי אֲלִמְדִּיבַת. הוּ צְעִידָה.
 קָרְבָאן מְקַבּוּל מְרַצִי לְלָה:
 (יד) וְאֵן פֵּאן קָרְבָאנָה מִן

וְאִם מִן עֲנָא קוֹרְבָנִיה מִן אֲמָרִיא.
 אוּ מִן בְּנֵי עֲזִיא לְעֵלְתָא. דְּכַר
 שְׁלִים יִקְרְבָנִיה: **יז** וְשַׁחַט אֶתְּו
 עַל יַרְדְּ הַמְזִבַּח צִפְנָה
 לְפָנֵי יְהוָה וּזְרְקוּ בְּנֵי אֱהֲרֹן
 הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־
 הַמְזִבַּח סָבִיב: וְיָבוֹס יְתִיָה. עַל
 שְׂדָא דְּמַדְבְּחָא. צְפוּנָא קָדָם יי. וְיִזְרְקוּן.
 בְּנֵי אֱהֲרֹן כְּהֵנִיא יֵת דְּמִיָה. עַל מַדְבְּחָא
 סְחוּר סְחוּר: **יב** וְנָתַח אֶתְּו
 לְנִתְחָיו וְאֶת־רֵאשׁוֹ וְאֶת־
 פְּדָרוֹ וְעַרְדְּ הַכֹּהֵן אֶתְּם עַל־

הַעֲצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמְזִבַּח: וְיַפְלִיג
 יְתִיָה לְאֲבֵרוֹהֵי. וְיֵת רִישִׁיָה וְיֵת תַּרְבִּיָה. וְיִסְדֵר כְּהֵנָא יְתֵהוּן. עַל אַעֲיָא
 דְּעַל אִישְׁתָּא. דְּעַל מַדְבְּחָא: **יג** וְהִקְרִיב וְהִכְרַעִים יִרְחֵן
 בַּמִּים וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר
 הַמְזִבְּחָה עֲלֶיהָ הוּא אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לִיהוָה: וְגִיָא
 וּכְרַעֲיָא יַחֲלִיל בְּמִיא. וְיִקְרִיב כְּהֵנָא יֵת כּוּלָא וְיִסִּיק לְמַדְבְּחָא. עֲלֵתָא
 הוּא. קוֹרְבָן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קָדָם יי: **פ** (שע"י) וְיֵת וְאִם
 מִן־הָעוֹף עֲלֶיהָ קָרְבָנוֹ לִיהוָה וְהִקְרִיב מִן־

— כס"י —

יא עַל יַרְדְּ הַמְזִבְּחָה. עַל צֵד הַמְזִבְּחָה: צִפְנָה
 לְפָנֵי ה'. וְאֵין צְפוּן בְּבִמָה: יד מִן הָעוֹף. וְלֵא
 כָּל הָעוֹף. לְפִי שְׁנַאֲמַר (וּיִקְרָא כַּ יט) תַּמִּים
 זָכַר בְּבִקְרָא בְּכַשְׁבִּים וּבְעֵזִים, תַּמּוֹת וְזִכְרוֹת

הַתָּרִים אוּ מִן־בְּנֵי הַיּוֹנָה
אֶת־קִרְבָּנָם: וְאִם מִן עֹפֹא. עֲלֵתָא
 קִרְבָּנִיהָ קָדֵם יֵי. וְיִקְרִיב מִן שְׁפָנֵינִיא. אוּ
 מִן בְּנֵי יוֹנָה יֵת קִרְבָּנִיהָ:
וְהַקְרִיבוּ הַכֹּהֵן אֶל־
הַמִּזְבֵּחַ וּמִלֵּק אֶת־רֹאשׁוֹ

תפסיר רס"ג
 אלטאיר צעידה ללה. פליקרבח
 מן אלשפאנין. או מן פראד
 אלחמאם: טו) ויקדמה
 אלחמאם אלי אלמד'בח.
 ופצל ראסה. תים יקתרה עלי
 אלמד'בח. וימצי דמה. עלי
 חאיט אלמד'בח: טז) וינוע
 חוצלתה מע קאנצתה.

וְהַקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ וְנִמְצָה דָּמוֹ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ:
 וְיִקְרַבְנִיהָ כִּהְנֵא לְמִדְבַּחָא. וְיִמְלוֹק יֵת רִישִׁיהָ. וְיִסִּיק לְמִדְבַּחָא. וְיִתְמַצֵּי
 דְּמִיהָ. עַל כּוֹתֵל מִדְּבַחָא: טז) **וְהִסִּיר אֶת־מְרֹאֲתוֹ**
בְּנִצָּתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה

— רס"י —

ופשוטו של מקרא מסודר הוא ומלק והקטיר,
 וקודם הקטרה, ונמצה דמו כפר: טו) **מְרֹאֲתוֹ.**
 מקום הרעי וזה הזפק: **בְּנִצָּתָהּ.** עם בני
 מעיה. ונוצה לשון דבר המאוס, כמו כי נצו
 גם נעו (איכ"ד טו) וזה שתרגם אנקלוס
 באובליה. וזהו מדרשו של אבא יוסי בן חנן,
 שאמר נוטל את הקרקבן עמה. ורבותינו
 זכרונם לברכה אמרו קודר סביב הזפק
 בספין פעין ארבה ונוטלו עם הנוצה שעל
 העור. בעולת בהמה, שאינה אוכלת אלא
 באבוס בעליה, נאמר (פסוק יט) **וְהִקְרַב**
וְהַכְרִיעַ יָרְחָץ בְּמֵי־מַיִם וְהַקְטִיר, ובעוף, שנוזן
 מן הגזל, נאמר **וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ הַמַּעֲיִם,** שאכל
 מן הגזל: **אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה.** במזרחו של
 כפר: **אֶל מְקוֹם הַדָּשָׁן.** מקום שנותנין שם
 תרומת הדשן בכל בקר ודשון מזבח הפנימי
 והמנורה. וכלם נבלעים שם במקומן:

בהמה, ואין תמות וזכרות בעופות, יכול אף
 מחסר אבר, תלמוד לומר מן העוף: **הַתָּרִים.**
 גדולים ולא קטנים: **בְּנֵי הַיּוֹנָה.** קטנים ולא
 גדולים: **מִן הַתָּרִים אוּ מִן בְּנֵי הַיּוֹנָה.** פרט
 לתחלת הצהוב, שבזה ושבזה שהוא פסול,
 שגדול הוא אצל בני יונה וקטן אצל תורים:
 טו) **וְהַקְרִיבוּ.** אפלו פרידה אחת יביא: **הַכֹּהֵן**
וּמִלֵּק. אין מליקה בכלי אלא בעצמו
 שלכהן. קוצץ בצפרנו ממול העורף וחותך
 מפרקתו עד שמגיע לסימנין וקוצצן: **וְנִמְצָה**
דָּמוֹ. לשון מיץ אפים (משלי ל ג), כי אפס
 הפזן (ישעי' טז ז), כובש בית השחיטה על
 קיר המזבח והדם מתמצה ויורד: **וּמִלֵּק,**
וְהַקְטִיר, וְנִמְצָה. אפשר לומר בן מאחר
 שהוא מקטיר הוא מוצה, אלא מה הקטרה
 הראש בעצמו והגוף בעצמו, אף מליקה בן.

זולק הדקדוק: טז) והשליך אותה אצל המזבח. תיבת המזבח כפשטא אחת והיא מלרע:

תפסיר רס"ג

וַיִּטְרַחֲמָא לֹזֶק אֱלֹמֵדִבַּח
 שֶׁרְקִיָּא. פִּי מוֹצִיעַ מִטְרַח
 אֱלֹמֵדִבַּח: (יז) וַיִּפְצֹלָהּ מִן
 אֲגַנְחַתָּהּ וְלֹא יִפְרֹזָה. תִּים
 יִקְתְּרָה אֱלֹמֵמֵאם עָלַי
 אֱלֹמֵדִבַּח. עָלַי אֱלֹמֵמֵאם
 אֱלֹמֵדִבַּח. עָלַי אֱלֹמֵמֵאם
 קִרְבָּאן מִקְבֹּל מִרְצֵי לֵלָה:
 ב א) וְאִי אֲנִסְאן קִרְבֵּי קִרְבָּאן
 הַדִּיָּה לֵלָה. וְכִפָּאן קִרְבָּאנָה
 סְמֵדָא. פְּלִיִצָּב עָלֶיהָ

אֶל-מְקוֹם הַדָּשָׁן: וַיַּעֲדֵי יָת
זְפָקִיָּה בְּאוֹכְלֵיהָ. וַיִּרְמֵי יָתִיהָ. בְּסִטְרֵי
מִדְּבַחָא קִדּוּמָא. בְּאַתְרֵי דְמִקְרִין קִטְמָא:
וְשָׁסַע אֶתּוֹ בְּכַנְפָּיו לֹא
יִבְדִּיל וְהִקְטִיר אֶתּוֹ הַכֹּהֵן
הַמִּזְבֵּחַ עַל-הָעֵצִים אֲשֶׁר
עַל הָאֵשׁ עָלָה הוּא אִשָּׁה
רִיחַ נִיחֹחַ לִיהוָה: וַיִּפְרִיק יָתִיהָ
בְּכַנְפֹּהֶי לֹא יִפְרִישׁ. וַיִּסִּיק יָתִיהָ כְּהֵנָּא
לְמִדְּבַחָא. עַל אֲעִיָּא דְעַל אִישְׁתָּא. עָלְתָא הוּא. קוֹרְבָּן דְּמִתְקַבֵּל
בְּרַעְוָא קָדָם יי: ס ❁ שְׁנֵי בְּסִפְרֵי תִיּוֹן ❁ וְנִפְשׁ כִּי-תִקְרִיב
קִרְבָּן מִנְחָה לִיהוָה סֶלֶת יִהְיֶה קִרְבָּנּוֹ וַיִּצַּק
עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבִנְהָ: וְאֵנֶשׁ. אָרִי יִקְרִיב.

— רס"י —

לְהַתְנַדֵּב מִנְחָה. עָנִי אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מַעֲלָה אָנִי עָלָיו כְּאֵלּוֹ הַקְרִיב נִפְשׁוֹ: סֶלֶת
 יִהְיֶה קִרְבָּנּוֹ. הָאֹמֵר הָרִי עָלַי מִנְחָה סֶתֶם,
 מְבִיא מִנְחָת סֶלֶת, שְׁהִיא הִרְאֵשׁוּנָה
 שְׁבִמְנָחוֹת וְנִקְמָצַת כְּשִׁהִיא סֶלֶת, כְּמוֹ
 שְׁמִפּוֹרֵשׁ בְּעֵנִין. לְפִי שְׁנֵאֲמָרוֹ כְּאֵן חֲמִשָּׁה
 מִיָּנִי מִנְחָת, וְכֵלֶן בְּאוֹת אֲפִוּוֹת קוֹדֵם קְמִיִצָּה
 חוּץ מִזֶּה, לְכָף קְרוּיָה מִנְחָת סֶלֶת: סֶלֶת. אֵין
 סֶלֶת אֱלֹא מִן הַחֲטִיָּין, שְׁנֵאֲמָר (שְׁמוֹת כט ז)
 סֶלֶת חֲטִיָּים, וְאֵין מִנְחָה פְּחוּתָה מִעֲשָׂרוֹן,
 שְׁנֵאֲמָר (ויק' יז כב) וְעֲשָׂרוֹן סֶלֶת לְמִנְחָה,
 עֲשָׂרוֹן לְכָל מִנְחָה: וַיִּצַּק עָלֶיהָ שֶׁמֶן. עַל
 בְּלָה: וְנָתַן עָלֶיהָ לְבִנְהָ. עַל מִקְצָתָהּ, מִנִּיחַ
 קִמְץ לְבִנְהָ עָלֶיהָ לְצַד אֶחָד. וְמֵה רְאִיתָ

י וְשָׁסַע. אֵין שְׁסוּעַ אֱלֹא בִיד, וְכֵן הוּא אֹמֵר
 בְּשִׁמְשׁוֹן (שׁוֹפְטִים יז ו) וַיִּשְׁסַעְהוּ כְּשָׁסַע הַגְּדִי:
 בְּכַנְפָּיו. עַם כְּנָפִיו, אֵינוֹ צָרִיף לְמִרוּט כְּנָפֵי
 נוֹצָתוֹ: בְּכַנְפָּיו. נוֹצָה מִמֶּשׁ. וְהֵלֵא אֵין לָךְ
 הַדִּיּוּט שְׁמִרִיחַ רִיחַ רַע שְׁלִכְנָפִים נִשְׂרָפִים
 וְאֵין נִפְשׁוֹ קָצָה עָלָיו, וְלָמָּה אָמַר הַכְּתוּב
 וְהִקְטִיר, כְּדִי שְׁיִהָא הַמִּזְבֵּחַ שְׁבַע וּמִהֲדָר
 בְּקִרְבָּנּוֹ שְׁלַעֲנִי: לֹא יִבְדִּיל. אֵינוֹ מִפְּרָקוֹ
 לְגַמְרֵי לְשִׁתֵּי חֲתֻבוֹת, אֱלֹא קוֹרְעוֹ מִגִּבּוֹ.
 נֵאֲמָר בְּעוֹף רִיחַ נִיחֹחַ, וְנֵאֲמָר בְּבִהֵמָה רִיחַ
 נִיחֹחַ, לוֹמֵר לָךְ אֶחָד הַמִּרְבָּה וְאֶחָד
 הַמִּמְעִיט, וּבִלְבָד שְׁיִכְוֹן אֶת לְבוֹ לְשִׁמְיָם:

ב וְנִפְשׁ כִּי-תִקְרִיב. לֹא נֵאֲמָר נִפְשׁ בְּכָל
 קִרְבָּנוֹת נְדָבָה אֱלֹא בְּמִנְחָה, מִי דִרְכּוֹ

תפסיר רס"ג

דהנא. ונגעל עליהא לבאנא:
 (ב) ויאתי בהא. אלי בעין בני
 הרון אלאימה. ויקבץ מל
 קבצתה. מן סמדהא ודהנהא.
 מע גמיע לבאנהא. ויקתר
 פיתהא עלי אלמד'בת.
 קרבאן מקבול מרצ'י ללה:

קורבן מנחתא קדם יי. סלתא יהי
 קורבניה. ויריק עליה משחא. ויתין עליה
 לבונתא: **ב ויהביאה אל-בני
 אהרן הכהנים וקמץ משם
 מלא קמצו מסלתה
 ומשמנה על כל-לבנתה**

**והקטיר הכהן את-אזכרתה המזבחה אשה
 ריח ניחח ליהוה: וייתנה. לות בני אהרן כהניא. ויקמוץ
 מתמן מלי קומציה. מסלתה וממשחה. על כל לבונתה. ויסיק כהנא.
 ית אזכרתה למדבחה. קורבן דמתקבל ברעוא קדם יי:
ג והנותרת מן-המנחה לאהרן ולבניו קדש**

— כ"י —

(ויק' ו ט) והרים ממנו בקמצו. אין לה כשר
 אלא מה שבתוך הקומץ. אי בקמצו יכול
 חסר, תלמוד לומר מלא. הא כיצד, חופה
 שלש אצבעותיו על פס ידו, וזהו קומץ
 במשמע לשון העברית: **על כל לבנתה.**
 לבד כל הלבונה יהא הקומץ מלא: **לבנתה
 והקטיר.** אף הלבונה בהקטרה: **מלא קמצו
 מסלתה ומשמנה.** הא אם קמץ ועלה בידו
 גרגיר מלח או קורט לבונה פסולה:
אזכרתה. הקומץ העולה לגבוה הוא זכרון
 המנחה, שבו נזכר בעליה לטובה ולנחת
 רוח: **ג לאהרן ולבניו.** כהן גדול נוטל חלק
 בראש שלא במחלוקת, וההדיוט במחלוקת:
קדש קדשים. היא להם: **מאשי ה'.** אין
 להם חלק בה אלא לאחר מתנות האשים:

לומר כן, שאין רבוי אחר רבוי בתורה אלא
 למעט. דבר אחר שמן על בלה, מפני שהוא
 נבלל עמה ונקמץ עמה, כמו שנאמר (פסוק ז)
 מסלתה ומשמנה, ולבונה על מקצתה,
 שאינה נבללת עמה ולא נקמצת עמה,
 שנאמר (פסוק ז) על כל לבנתה, שלאחר
 שקמץ מלקט את הלבונה בלה מעליה
 ומקטירה: **ויצק, ונתן, ויהביאה.** מלמד
 שיצקה ובלילה כשרים בור: **ז הכהנים
 וקמץ.** מקמיצה ואלף מצות כהנה: **וקמץ
 משם.** ממקום שרגלי הור עומדות, ללמדך
 שהקמיצה כשרה בכל מקום בעורה, אף
 באחת עשרה אמה שלמקום דריסת רגלי
 ישראל: **מלא קמצו.** יכול מבורץ, מבצבץ
 ויוצא לכל צד, תלמוד לומר במקום אחר

זלק הדקדוק: והקטיר הכהן את אזכרתה המזבחה. תיבת הכהן בטעם אתי לא בשופר
 מהופך וכ"ה בכל התיגאן:

תפסיר רס"ג

ג) ואלפאציל מנהא. להרון
ובניה. מן כיוצא אלאקודאס מן
קראבין אללה: ד) ואן קרבת
הדייה מן כיוצא אלתנור. פלתפון
גראדק סמד פטיר מלתותה
בדהן. ורקאק פטיר מלתותה
בדהן ורקאק פטיר ממסוחה
בדהן: ה) ואן כאן קרבאנד
הדייה עלי אלטאבק. פלתפון
פטירא מן סמד מלתותה בדהן:
ו) ואת'רדהא ת'רדא. וצב

קדשים מאשי יהוה: ודישתאר
מן מנחתא. לאהרן ולבנוהי קדש
קודשין מקרבניא די: ס ד וכי
תקרב קרבן מנחה מאפה
תנור סלת חלות מצת
בלולת בשמן ורקיקי מצות
משחים בשמן: וארי תקריב.
קורבן מנחתא מאפה תנור. סולת

גריצן פטירן דפילן במשח. ואספוגין פטירין דמשיחין במשח: **ס**
וואם-מנחה על-המחבת קרבנד סלת בלולה
בשמן מצה תהיה: ואם מנחתא על מסריתא קורבנד.
סלתא. דפילא במשח פטיר תהי: ד פתות אתה פתים
ויצקת עליה שמן מנחה הוא: בצע יתה בצועין.

— כס"י —

והאמור בה רקיקין, באה עשרה רקיקין:
כ ואם מנחה על המחבת. שאמר הרי עלי
מנחת מחבת. וכלי הוא שהיה במקדש,
שאופין בו מנחה על האור בשמן, והכלי אינו
עמוק אלא צף ומעשה המנחה שבתוכו
קשין, שמתוך שהיא צפה, האור שורף את
השמן. וכלן טעונות שלש מתנות שמן,
יציקה, ובלילה, ומתן שמן בכלי קודם
עשיתן: **סלת בלולה בשמן. מלמד**
שבוללן בעודן סלת: ופתות אתה פתים.
לרבות כל המנחות, הנאפות קודם קמיצה,
לפיתתה: **ויצקת עליה שמן מנחה הוא.**
לרבות כל המנחות ליציקה. יכול אף מנחת

ד **וכי תקרב** וגוי. שאמר הרי עלי מנחת
מאפה תנור, ולמד הכתוב שיביא או חלות
או רקיקין, החלות בלולות, והרקיקין משוחין.
ונחלקו רבותינו במשיחתן יש אומרים,
מושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל השמן
שבולג, שכל המנחות טעונות לוג שמן. ויש
אומרים מושחן כמין כי יגנית ושאר השמן
נאכל בפני עצמו לפנהנים. מה תלמוד לומר
בשמן בשמן שתי פעמים, להכשיר שמן שני
ושלישי היוצא מן היותים, ואין צריך שמן
ראשון אלא למנורה, שנאמר בו (שמות כז כ)
וה. ושנינו במנחות (טו 6) כל המנחות
האפויזות לפני קמיצתן ונקמצות על
ידי פתייתה, כלן באות עשר עשר חלות.

תפסיר רס"ג

עליהא דהנא. פד'אך מא יפון
הדייה: ז) ואן פאן קרבאנד
הדייה מן צנעה' אלטנגיר.
פלתעמל סמד בדהן: ח) פאית
באלהדייה. אלתי קד עמלת מן
אתדי תדיה ללה. ויקדמהא
אלי אלאמאם. יקדמהא אלי
אלמד'בת: ט) וירפע מנהא
פיתהא. ויקתרה עלי אלמד'בת.
קרבאנא מקבולא מרציא
ללה: י) ואלפאציל מנהא. להרון
ובניה. מן כ'ואץ אלאקדאס מן
קראבין אלה: יא) גמיע
אלהדאוא. אלתי תקרבוהא

ותריק עליה משחא. מנחתא היא: ס
וְאִם־מִנְחַת (שלישי)
מִרְחֶשֶׁת קִרְבָּנְךָ סֹלֶת
בִּשְׁמֶן תַּעֲשֶׂה: וְאִם מִנְחַת־א
רְדָתָא קִרְבָּנְךָ. סֹלֶת בְּמִשַׁח תִּתְעַבֵּיד:
וְהִבֵּאתָ אֶת־הַמִּנְחָה
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֵלֶּה לַיהוָה
וְהִקְרִיבָהּ אֶל־הַכֹּהֵן
וְהִגִּישָׁה אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְתִיתִי
יֵת מִנְחַת־א. דתתעביד. מאלין לקדם יי.

וּקְרַבְנָה לְכֹהֵנָא. וּקְרַבְנָה לְמִדְבַּחָא: ט
הַמִּנְחָה אֶת־אֲזִכְרֹתֶיהָ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ אִשָּׁה
רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה: וַיִּפְרֵשׁ כֹּהֵנָא מִן מִנְחַת־א יֵת אֲדָכְרֹתֶיהָ.
וַיִּסִּיק לְמִדְבַּחָא. קִוְרַבֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוֵא קָדָם יי: ד וְהִנּוֹתְרַת
מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדָשִׁים מֵאִשֵּׁי
יְהוָה: וּדְיִשְׁתָּאֵר מִן מִנְחַת־א. לְאַהֲרֹן וּלְבָנָהּ. קֹדֶשׁ קֹדָשִׁין
מִקִּוְרַבְנָא דִּי: דא כֹּל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַיהוָה

— כס"י —

כל דבר רך על ידי משקה נראה פרוחש
ומנענע: ס אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֵלֶּה. מאחד
מן המינים הללו: וְהִקְרִיבָהּ. בעליה
אל הכהן: וְהִגִּישָׁה. הכהן: אֶל הַמִּזְבֵּחַ.
מגישה לקרן דרומית מערבית שלמזבח:
ט אֶת אֲזִכְרֹתֶיהָ. היא הקומץ:

מאפה תנור כן. תלמוד לומר עליה.
אוציא את החלות ולא אוציא את הרקיקין.
תלמוד לומר היא: ז מִרְחֶשֶׁת. כלי הוא
שהיה במקדש עמוק, ומתוך שהיא עמוקה
שמנה צבור ואין האור שורפו, לפיכך
מעשה מנחה העשוין לתוכה רוחשין.

תפסיר רס"ג

ללה. לא תעמל כימירא. לאן כל כימיר וכל עסל. לא תקרבו מנה. קרבאנא ללה: יב) לכן קרבאן אול. תקרבוהא ללה. ואלי אלמד'בח לא תצעד לקבול מרצ'י: יג) וגמיע קרבאן הודאיאך אמלחה במלח. ולא תעטל (י"ז: תבטל) אלמלה. לאנה עהד רבד מן הדייתד. ומע סאיר קראבינד תקרב מלחא: יד) ואן קרבת הדייה בכור ללה. פפריד מקלי באלנאר. גריש מן אלהרף

לא תעשה חמץ פי כל-
שאר וכל-דבש לא-
תקטירו ממנו אשה
ליהוה: כל מנחתא. דתקרבו קדם
י. לא תתעביד חמיע. ארי כל חמיר
וכל דבש. לא תסקון מניה. קורבנא קדם
י. קרבן ראשית תקריבו
אתם ליהוה ואל-המזבח
לא-יעלו לריח ניחח: קורבן
קדמאי. תקרבון יתהון קדם י.

ולמדבחה לא יתסקון לאתקבלא ברעוא: יג) וכל-קרבן
מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח
ברית אלהיך מעל מנחתך על כל-קרבנדך
תקריב מלח: וכל קורבן מנחתך במלחא תמלח. ולא תבטיל.
מלח קים אלהך. מעל מנחתך. על כל קורבנדך תקריב מלחא: ס
יא) ואם-תקריב מנחת בכורים ליהוה אביב

— כס"י —

במזבח במלח, ונסוף המים בחג: על כל
קרבנדך. על עולת בהמה ועוף ואימורי כל
הקדשים בלן: יא) ואם תקריב. הרי אם
משמש בלשון כי, שהרי אין זה רשות, שהרי
במנחת העומר הכתוב מדבר, שהיא חובה,
וכן (צמדז לו ז) ואם יהיה היובל וגו': מנחת
בכורים. במנחת העומר הכתוב מדבר,
שהיא באה אביב בשעת בשול התבואה, ומן

יא) וכל דבש. כל מתיקת פרי קריה דבש:
יב) קרבן ראשית תקריבו. מה יש לך
להביא מן השאור ומן הדבש קרבן ראשית
שתי הלחם שלעצרת הבאים מן השאור,
שנאמר (ויק' כג יז) חמץ תאפינה, ובכורים מן
הדבש, כמו בכורי תאנים ותמרים: יג) מלח
ברית. שהברית כרותה למלח מששת ימי
בראשית, שהבטחו המים התחתונים לקרב

קָלוּי בַּאֲשׁ גֵּרֶשׁ כְּרַמְל
 תִּקְרִיב אֶת מִנְחַת
 בְּפוֹרֶיךָ: וְאִם תִּקְרִיב. מִנְחַת בְּפוֹרֶיךָ
 קָדָם יי. אָבִיב. קָלִי בְנוֹר פִּירוֹכָן רַפִּיכָן.
 תִּקְרִיב. יָת מִנְחַת בְּפוֹרֶיךָ: טו וְנָתַתָּ
 עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְשֹׁמֵת עָלֶיהָ
 לְבָנָה מִנְחָה הוּא: וְתִתִּין עֲלֶיהָ
 מִשְׁחָא. וְתִשׁוּי עֲלֶיהָ לְבוֹנָתָא. מִנְחָתָא

תפסיר רס"ג
 קרבנהא: טו) ואגעל עליהא
 דהנא. וצייר עליהא לבאנא.
 כידאך מא תפון הדיניה:
 טז) ויקתר אלאמאם פיתהא.
 מן גרישהא ודהנהא. מע גמיע
 לבאנהא. קרבאנא ללה:
 ג א) ואן פאן קרבאנה דיבח
 סלאמה מן אלפקר. דיפר או
 אנת'י. פליקרבא צחיתהא בין ידי
 אלה: ב) ויסנד ידה עלי ראס
 קרבאנה. וידבחה. ענד באב

היא: טז וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת-אִזְכָּרְתָּהּ מִגֵּרֶשָׁה
 וּמִשְׁמֹנֶה עַל כָּל-לְבוֹנָתָהּ אִשָּׁה לַיהוָה: וַיִּסֶּק
 כָּהֵנָּא יָת אִדְכָּרְתָּהּ. מְגִרְסָה וּמִמְשַׁחָהּ. עַל כָּל לְבוֹנָתָהּ. קוֹרְבָנָא קָדָם יי:
 פ טוּרְיִינְיָהּ בְּסִפְרֵי תִיּוֹן (רביעי) ג א וְאִם-זָבַח שְׁלָמִים קָרְבָּנוֹ
 אִם מִן-הַבָּקָר הוּא מִקְרִיב אִם-זָכָר אִם-נְקִיבָה
 תָּמִים יִקְרִיבֶנּוּ לְפָנַי יְהוָה: וְאִם נִכְסֵת קוֹדֶשֶׁיָא קוֹרְבָנִיהּ.
 אִם מִן תוֹרֵי הוּא מִקְרִיב. אִם דְּכָר אִם נְקִיבָה. שְׁלָמִים יִקְרְבִינֵיהּ קָדָם יי:
 וְסַמְךָ יָדוֹ עַל-רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וּשְׁחָטֹו פֶּתַח אֹהֶל

רס"י

(איכס ג טז) ויגרס בַּחֲצֵי, וכן גרסה נפשי
 (תכליס קיט ט): כְּרַמְל. בעוד הכר מלא,
 שהתבואה לחה ומלאה בקשין שלה, ועל פן
 נקראים המלילות כְּרַמְל, וכן (מלכיס ז' ד טז)
 וכרמל בצקלוננו:
 ח שְׁלָמִים. שמשילים שלום בעולם. דבר
 אחר שלמים שיש בהם שלום למזבח

השעורים היא באה. נאמר כאן אביב, ונאמר
 להלן (שמות ט לט) כי השעורה אביב:
 קלוי באש. שמנבשין אותה על האור
 באבוב שלקלאים, שאולולי כן אינה נטחנת
 בריחים, לפי שהיא לחה: גֵּרֶשׁ כְּרַמְל.
 גרוסה בעודה לחה: גֵּרֶשׁ. לשון שבירה
 וטחינה, גורסה בריחים שלגרוסות, כמו

תפסיר רס"ג

מועד וזרקו בני אהרן
 הכהנים את הדם על-
 המזבח סביב: ויסמוך ידיה על
 ריש קורבניה. ויכסניה. בתרע משפן
 זמנא. ויזרקון. בני אהרן כהניא ית דמא.
 על מדבחא סחור סחור: והקריב
 מזבח השלמים אשה
 ליהוה את החלב המכסה
 את הקרב ואת כל החלב

כיבא אלמחציר. וירשו. בני
 הרון אלאימה אדם. עלי
 אלמד'בח מסתדירא: ג ויקרב
 מן דיבח אלסלאמה קרבאנא
 ללה. אלתירב אלמגישי אלגוף.
 וסאיר אלשחם. אלדי עלי
 אלגוף: ד ואלכלותין ואלשחם
 אלדי עליהמא. אלדי עלי
 אלמחשוא. וזאדה אלכבד. מע
 אלפלי ונועהא: ה ויקתרו
 דיאלד בני הרון עלי אלמד'בח.
 עלי אלצעידה. אלתי עלי

אשר על-הקרב: ויקריב מנכסת קודשיא. קורבנא קדם יי.
 ית תרפא דחפי ית גוא. וית כל תרפא. דעל גוא: ואת שתי
 הפלית ואת החלב אשר עליהן אשר על-
 הכסלים ואת היתרת על-הכבד על-הפליות
 יסירנה: וית תרתין פולין. וית תרפא דעליהון. דעל גססיא. וית
 חצרא דעל כבדא. על פוליתא יעדינה: והקטירו אתו
 בני-אהרן המזבחה על-העלה אשר על-העצים

— רס"י —

הבשר חופהו: היתרת. הוא דופן המסך.
 שקורין ליכרי"ש ובלשון ארמי חצרא דכבדא:
 על הכבד. שיטול מן הכבד עמה מעט.
 ובמקום אחר הוא אומר (ויק' ט י) ואת
 היתרת מן הכבד: על הכבד על הפליות.
 לבד מן הכבד ולבד מן הפליות יסירנה לזו:
 כ על העלה. מלבד העולה. למדנו שתקדים
 עולת תמיד לכל קרבן על המערכה:

ולכהנים ולבעלים: ג ואת כל החלב וגוי.
 להביא חלב שעל הקבה, דברי רבי
 ישמעאל. רבי עקיבא אומר להביא חלב
 שעל הדקין: ד הכסלים. פלנק"ש זלט"ז.
 שהחלב שעל הפליות, כשהבמה חיה, הוא
 בגובה הכסלים והם מלמשה, וזהו החלב
 שתחת המתנים, שקורין זלט"ז לונזיל"ש, לזבן
 הנראה למעלה בגובה הכסלים, ובתחתיתו

תפסיר רס"ג

אלחטב אלדי עלי אלנאר.
 קרבאן מקבול מרצי ללה:
 (ו) ואן פאן קרבאנה מן
 אלג'נם. דיבח סלאמה ללה.
 דיכר או אנת'י. פליקרב'ה
 צחיחא: (ז) פאן פאן קרבאנה
 חמלא. פליקרב'ה בין ידי אללה:
 (ח) ויסנד' ידה עלי ראס
 קרבאנה. וידיבחה בין ידי
 כיבא אלמחצ'ר. וירשו בני
 הרון דמה. עלי אלמד'יבח
 מסת'דירא: (ט) ויקרב מן דיבח
 אלסלאמה קרבאנא ללה.
 אלתיב ואלאליה צחיחה.

**אֲשֶׁר עַל-הָאֵשׁ אִשָּׁה רִיחַ
 נִיחַח לַיהוָה: וַיִּסְקֹון יְתִיָה בְּנֵי
 אֶהֱרֹן לְמִדְבַּחָא. עַל עֲלֹתָא. דְּעַל אֶעֱיֵא
 דְּעַל אִישְׁתָּא. קוּרְבַן דְּמִתְקַבַּל בְּרַעֲוֵא
 קָדָם יי: פ וְאִם-מִן-הַצֹּאֵן
 קָרְבָנוּ לְזִבַח שְׁלָמִים לַיהוָה
 זָכָר אוּ נִקְבָּה תָּמִים
 יִקְרִיבֵנוּ: וְאִם מִן עֶנְא קוּרְבָנִיָה.
 לְנִכְסֵת קוּדְשִׁיא קָדָם יי. דְּכָר אוּ נִקְבָּא.
 שְׁלִים יִקְרְבֵנִיָה: אִם-כֶּשֶׁב הוּא**

**מִקְרִיב אֶת-קָרְבָנוּ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְפָנַי יְהוָה:
 אִם אָמַר. הוּא מִקְרִיב ית קורבניָה. ויקריב יתיה קדם יי: ח וְסָמַךְ
 אֶת-יָדוֹ עַל-רֹאשׁ קָרְבָנוּ וְשָׁחַט אֹתוֹ לְפָנַי
 אֶהֱל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֶת-דָּמוֹ
 עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וַיִּסְמוֹךְ ית ידיה על ריש קורבניָה. ויפוס
 יתיה. קדם משפן זמנא. ויזרקון. בני אהרן ית דמיה. על מדבחה סחור
 סחור: ט וְהִקְרִיב מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אִשָּׁה לַיהוָה
 חֶלְבֹו הָאֵלִיָה תְּמִימָה לְעֶמֶת הָעֶצֶה יִסְרְנָה**

— כס"י —

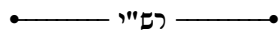
ז אִם כֶּשֶׁב. לפי שיש באימורי הכֶּשֶׁב מה שאין באימורי העו, שהכֶּשֶׁב אליתו קרבה, לכך נחלקו לשתי פרשיות: ח וְזָרְקוּ. שתי מתנות שהן ארבע, ועל ידי הכלי הוא זורק, שמן המזיר. (י) אִם-כֶּשֶׁב. כן המנהג להעמיד מלת כֶּשֶׁב בתביר, וכן הוא בכמה תיגאן.

תפסיר רס"ג

אמאם אלעצעץ ינועהא.
 ואלתרב אלמג'טי אלגוף.
 וסאיר אלשחם. אלדי עלי
 אלגוף: י) ואלכלותין. ואלשחם
 אלדי עלימא. אלדי עלי
 אלמחשא. וזיאדה אלכבד. מע
 אלפלי ינועהא: יא) ויקתר
 דיאלך אלמאם עלי
 אלמדיבת. קרבאן מקבול
 ללה: יב) ואן פאן קרבאנה
 מן אלמאעז. פליקרבא
 בין ידי אללה: יג) ויסנד
 ידה עלי ראסה. ויד'בחה.
 בין ידי כבא אלמחציר.
 וירשון. בני תרון דמה. עלי
 אלמדיבת. קרבאנא מסתדירא:

וְאֶת־הַחֶלֶב הַמִּכֶּסֶה אֶת־
 הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל־הַחֶלֶב
 אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב: וַיִּקְרֵב
 מִנְכַּסֵּת קוֹדֵשׁ יֵא קוֹרְבָּנָא קָדֵם יי. תרבייה
 אליתא שלמתא. לקביל שזרתא
 יעדינה. וית תרבא דחפי ית גוא. וית כל
 תרבא דעל גוא: ד) ואת שתי
 הכלית ואת החלב אשר
 עלהן אשר על-הכסלים
 ואת-היתרת על-הכבד
 על-הכלית יסירנה: וית

תרתיין פולין. וית תרבא דעליהון.
 דעל גססיא. וית חצרא דעל כבדא. על פוליתא יעדינה:
 וְהִקְטִירוּ הַכֹּהֵן הַמְּזַבֵּחַ לֶחֶם אִשָּׁה לַיהוָה:
 וַיִּסְקְנֶיהָ כֹּהֵנָא לְמַדְבְּחָא. לַחִים קוֹרְבָּנָא קָדֵם יי: פ) וְאִם־עֹז
 קָרְבָּנוּ וְהִקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה: וְאִם מִן בְּנֵי עֲזִיָּא קוֹרְבָּנִיהָ.
 וַיִּקְרַבְנֶיהָ קָדֵם יי: ז) וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט
 אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֹהֶרֶן אֶת־דָּמוֹ
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וַיִּסְמוֹךְ יָת יְדִיהָ עַל רִישֶׁיהָ. וַיִּפֹּס יָתִיהָ.
 קָדֵם מִשְׁכַּן זִמְנָא. וַיִּזְרְקוּן. בְּנֵי אֹהֶרֶן יָת דְּמִיהָ. עַל מַדְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר:

יא לחם אשה לה. לחמו שלאש לשם נשחיתה עץ בלחמו. (זיאל כ 6) עבד לחם רב.
 גבוה: לחם. לשון מאכל, וכן (ימיכו יא יט) (קבלת יט) לשחוק עשים לחם:

תפסיר רס"ג

יד) ויקרב מנה קרבאנא ללה. אלתירב אלמגיטי אלגוף. וסאיר אלשחם. אלדי עלי אלגוף: טו) ואלפלותין. ואלשחם אלדי עליהמא. אלדי עלי אלשחם. וזאדה אלכבה מע אלפלי ינועהא: טז) ויקתרהא אלמאם עלי אלמדבת. קרבאנא מתדקא מרצי מקבול. כל שחם כדאך ללה: יז) רסם אלדהר עלי מר אגיאלכם. פי גמיע מסאכנכם. כל שחם וכל דם לא תאכלו: ד א) תים כלם אללה מוסי תכלימא:

וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קֶרְבָּנוֹ
 אִשָּׁה לַיהוָה אֶת-הַחֶלֶב
 הַמִּכֶּסֶה אֶת-הַקֶּרֶב וְאֶת
 כָּל-הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל-הַקֶּרֶב:
 וַיִּקְרִיב מִנִּיהָ קֹורְבָּנִיהָ. קֹורְבָּנָא קָדָם יי.
 ית תרפא דחפי ית גוא. וית כל תרפא.
 דעל גוא: טו) ואת שתי הכלית
 ואת-החלב אשר עלהו
 אשר על הכסלים ואת-
 היתרת על-הפבד על

הכלית יסירנה: וית תרתין בולין. וית תרפא דעליהון. דעל גססיא. וית חצרא דעל כבדא. על בוליתא יעדינה: טז) וְהִקְטִירֶם
 הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לֶחֶם אִשָּׁה לְרִיחַ נִיחַח כָּל-
 חֶלֶב לַיהוָה: וַיִּסְקֶנּוּן כֹּהֵנָא לְמִדְבַּחָא. לְחִים קֹורְבָּנָא
 לְאֶתְקַבְּלָא בְרַעוּא. כָּל תִּרְפָּא קָדָם יי: ד) חֶקֶת עוֹלָם
 לְדַרְתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֵיכֶם כָּל-חֶלֶב וְכֹל-דָּם
 לֹא תֹאכְלוּ: קָיָם עֲלֵם לְדַרְיִכוֹן. בְּכֹל מוֹתְבְּנִיכוֹן. כָּל תִּרְפָּא וְכֹל
 דְּמָא לֹא תִיכְלוּן: פ) בְּבִרְעֵי בְּסִפְרֵי תִימֹן (חֲמִישִׁי) ד) וַיִּדְבֵּר
 יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יי עם משה למימר:

— כ"י —

י חקת עולם. יפה מפורש בתורת כהנים כל הפסוק הנה:
 שׁמֹן הַמִּזְבֵּחַ (6) אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. הַמְנַהֵג לְהַפְרִיד בְּקִרְיָאָה בֵּין מֹשֶׁה וּבֵין לֵאמֹר. וְכֵן בְּכֹל הַתּוֹרָה כּוֹלֵה.

תפסיר רס"ג

(ב) מר בני אסראיל קאילא. אי אנסאן אכטא בטהו מן פראיין אללה. אלתי לא תעמל. פעמל וחדה מנהם: ג) אן אכטא אלממסוח. עלי סביל כטא אלנאס. פליקרב. עלי כטייתה אלתי אכטא. רתיא מן אלבקר צחיחא. ללה ד'פוח: ד) ויאתי באלדת. אלי באב כ'בא אלמחציר בין ידי אללה. ויסנד ידה עלי ראסה. ויד'בחה בין ידי אללה:

דְּבַר אֱלֹהֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי־תַחַטֵּא
 בְּשִׁגְגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה
 אֲשֶׁר לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְעָשָׂה
 מֵאַחַת מֵהֵנָּה: מִלִּיל. עִם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְמִימְרֵי אָנָּשׁ. אָרִי יְחֹב בְּשָׁלוֹ
 מִכֹּל פְּקוּדֵי־אֱלֹהִים. דְּלֹא כְּשֵׁרִין לְאֵתְעֻבְדָּא.
 וַיַּעֲבִיד, מִן חַד מִנְהוֹן: אִם הִכְהֵן
 הַמְּשִׁיחַ יַחַטֵּא לְאַשְׁמַת
 הָעַם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פֶּר בֶּן־
 בֶּקָר תָּמִים לִיהוָה לְחַטָּאת: אִם כֹּהֵנָּה רָבָא. יְחֹב
 לְחֹבֵת עֲמָא. וַיִּקְרִיב. עַל חֹבְתִיהָ דְחָב. תוֹר בַּר תוֹרֵי שְׁלִים, קָדָם יי
 לְחַטָּתָא: וְהִבִּיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
 לְפָנָי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט
 אֶת־הַפָּר לְפָנָי יְהוָה: וַיִּיתֵי יָת תוֹרָא. לְתַרְעָ. מִשְׁכַּן זְמָנָא
 לְקָדָם יי. וַיִּסְמוֹךְ יָת יָדֵיהָ עַל רִישׁ תוֹרָא, וַיְפֹס יָת תוֹרָא קָדָם יי:

— כ"י —

שנאמר לאשמת העם ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו (פסוק יג). ופשוטו לפי אנגדה, כשכהן גדול חוטא, אשמת העם הוא זה, שהן תלוין בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם, ונעשה מקלקל: פר. יכול זקן, תלמוד לומר בן, אי בן יכול קטן, תלמוד לומר פר, הא כיצד, זה פר בן שלש:

ד' מכל מצות ה'. פרשו רבותינו אין חטאת באה אלא על דבר שזדונו לאו וכרת (ושגגתו חטאת): מאחת מהנה. ממוקצת אחת מהן, כגון הכותב בשבת שם משמעון, נח מנחור, דן מדניאל: ג' אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם. מדרשו אינו חיב אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה, כמו

תפסיר רס"ג

ה) ויאכיד אלאמאם אלמטסוח מן דמה. וידכילה אלי כ'בא אלמחציר: ו) וינצה מנה. סבע מראר בין ידי אלה. קבאלה סגף אלקודס: ז) תים יצע אלאמאם מן אדם. עלי ארכאן מדיבח בכור אלצמוג בין ידי אלה. אלדי פי כ'בא אלמחציר. ובאקי אדם. יצ'בה ענד אסאס מדיבח אלצעידה אלדי ענד באב כ'בא אלמחציר: ח) וגמיע שחם רת' אלד'כזה ינזעה מנה. אלת'רב

וּלְקַח הַפֶּהַן הַמְּשִׁיחַ
מִדָּם הַפֶּר וְהֵבִיא אֹתוֹ
אֶל-אֱהֹל מוֹעֵד: וַיֹּסֵב כְּהֵנָּא.
רָבָא מִדְּמָא דְתוֹרָא, וַיַּעֲיֵל יְתִיָּה לְמִשְׁכַּן
זְמַנָּא: וַיִּטְבַּל הַפֶּהַן אֶת
אֶצְבָּעוֹ בְּדָם וְהָזָה מִן-הַדָּם
שִׁבְעַת פְּעָמִים לְפָנָי יְהוָה
אֶת-פָּנָי פְּרֻכַת הַקֹּדֶשׁ:
וַיִּטְבֹּל כְּהֵנָּא. ית אצבעיה בדמא.

וַיְדִי מִן דְּמָא. שִׁבְעַת זְמַנִּין קָדַם יי. קָדַם פְּרוּכְתָּא דְקוּדְשָׁא:
וְנָתַן הַפֶּהַן מִן-הַדָּם עַל-קֶרְנוֹת מִזְבֵּחַ קְטֹרֶת
הַסַּמִּים לְפָנָי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֱהֹל מוֹעֵד וְאֵת |
כָּל-דָּם הַפֶּר יִשְׁפֹךְ אֶל-יְסוּד מִזְבַּח הָעֹלָה
אֲשֶׁר-פָּתַח אֱהֹל מוֹעֵד: וַיִּתֵּן כְּהֵנָּא מִן דְּמָא. עַל קֶרְנֵת.
מִדְּבַחָא דְקִטּוֹרֶת בְּסַמְיָא דְקָדַם יי. דְּבַמִּשְׁכָּן זְמַנָּא. וְיַת כָּל דְּמָא
דְתוֹרָא. יִשְׁפֹךְ לִיסוּדָא דְּמִדְּבַחָא דְעֹלֹתָא, דְּבַתְרַע מִשְׁכָּן זְמַנָּא:
וְאֵת-כָּל-חֵלֶב פֶּר הַחֲטָאֹת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת-

— כס"י —

כ אל אהל מועד. למשכן, ובבית עולמים היו נוגעים דמים בפרכת, ואם נגעו נגעו:
להיכל: ואת פני פרכת הקדש. כנגד ואת כל דם. שגרי הדם: ואת כל חלב
מקום קדשתה, מכון כנגד בין הבדים, ולא פר. חלבו היה לו לומר, מה תלמוד לומר
וזלק הדקדוק: וּלְקַח הַפֶּהַן הַמְּשִׁיחַ. ולקח מאריך, הכהן תביר, המשיח טפחא:
שמן המור (ו) ולקח הפהן המשיח. ולקח, מאריך. הפהן תביר. המשיח טפחא. וכן אנו נוהגים. רשי"ה.

תפסיר רס"ג

אלמג'טי אלגוף. וסאיר אלשחם. אלד'י עלי אלגוף: (ט) ואלכלותין. ואלשחם אלד'י עליהמא. אלד'י עלי אלשחם. וזאדה אלכבד. מע אלכלי ינזעהא: (ז) כמא ירפע. מן תיור דיבח אלסלאמה. ויקתרה עלי מדיבח אלצעידה: (יא) וגלד אלתיור וגמיע לחמה. מע ראסה ואפארעה. ובטנה ופרתה: (יב) ויכרג גמיע דיאלד.

הַחֲלֵב הַמִּכֶּסֶה עַל-הַקָּרֵב
וְאֵת כָּל-הַחֲלֵב אֲשֶׁר עַל-

הַקָּרֵב: וְיֵת כָּל תְּרֵב. תּוֹרָא דְחֻטָּא
יִפְרִישׁ מִנִּיה. יֵת תְּרֵבָא דְחֻפִּי עַל גֹּא. וְיֵת
כָּל תְּרֵבָא. דְעַל גֹּא: ט וְאֵת שְׁתֵּי
הַכֹּלִיֹּת וְאֵת-הַחֲלֵב אֲשֶׁר
עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל-הַכֶּסֶלִים
וְאֵת-הֵיתָרֹת עַל-הַכֶּבֶד

עַל-הַכֹּלִיֹּת יִסְרְנָה: וְיֵת תְּרֵתִין כּוּלִין. וְיֵת תְּרֵבָא דְעֲלֵיהֶן.
דְעַל גֶּסְסִיא. וְיֵת חֻצָּא דְעַל כֶּבֶדָא. עַל כּוּלִיתָא יַעֲדִינָה: ד כָּאֲשֶׁר
יּוֹרֵם מִשׁוֹר זִבַּח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִירִם הַכֹּהֵן עַל
מִזְבַּח הָעֹלָה: כְּמָא דְמִתְפָּרֵשׁ. מִתּוֹר נִכְסֵת קוּדְשִׁיא. וְיִסְיָקוּן
כְּהֵנָא. עַל מִדְבַּחָא דְעֹלָתָא: יא וְאֵת-עוֹר הַפָּר וְאֵת כָּל-
בְּשָׂרוֹ עַל-רֹאשׁוֹ וְעַל-כַּרְעֵיו וְקָרְבּוֹ וּפְרָשׁוֹ:
וְיֵת מִשַּׁךְ תּוֹרָא וְיֵת כָּל בְּסָרִיָּה. עַל רִישִׁיָּה וְעַל כַּרְעוּהִי. וְגוּיָּה וְאִכְלִיָּה:
יב וְהוֹצִיא אֶת-כָּל הַפָּר אֶל-מַחוּץ לַמַּחֲנֶה

— כש"י —

לשלמים מה שלמים לשמן, אף זה לשמו.
ומה שלמים שלום לעולם, אף זה שלום
לעולם. ובשחיתת קדשים מצריכו ללמוד
המנוג, שאין למדין למד מן הלמד בקדשים,
בפרק איזהו מקומן [זכמים מט]: על הכבד על
הכליות, יא על ראשו ועל כרעיו.
כלן לשון תוספת הן, כמו מלבד:

פר, לרבות פר שלום הכפורים לכליות
ולחלבים וליתרת: החטאת. להביא שעירי
עבודה זרה לכליות ולחלבים ויתרת: ירים
ממנו. מן המקבר, שלא ינתחנו קודם הסרת
חלבו, [כ"ז]: כָּאֲשֶׁר יורם. מאותן אימורין
המפורשין בשור זבוח השלמים. וכי מה פרש
בזבוח השלמים שלא פרש כאן, אלא להקישו

תפסיד רס"ג

אלי כי ארג אלעספר. אלי מוציע טאהר אלי מטרח אלדמאד. ויחזקה עלי חטב באלנאר. פי מוציע מטרח אלדמאד יתקו: יג) ואן סהי גמע מן גמיע אל אסראיל. וגבי אמר מן עיון אלגוק. פעמלו. ואחדה מן פראיץ אללה. אלתי לא תעמל פאתמו: יד) תים ערפת אלכטייה. אלתי אכטו בהא. פליקר ב אלגוק. דתיא מן אלבקר לאלד'פוח. ויאתו בה. אלי באב כיבא אלמחצר:

אֶל-מָקוֹם טָהוֹר אֶל-
שַׁפְּףֵי הַדָּשָׁן וְשָׂרֵף אֹתוֹ
עַל-עַיִם בְּאֵשׁ עַל-שַׁפְּףֵי
הַדָּשָׁן יִשְׂרָף: וַיִּפִּיק יָת כָּל תּוֹרָא.
לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא. לְאֵתֵר דְּכִי לְאֵתֵר
בֵּית מִיִּשְׁד קִטְמָא. וַיּוֹקִיד יְתִיה. עַל
אָעִיא בְּאִישְׁתָּא. עַל אֵתֵר בֵּית מִיִּשְׁד
קִטְמָא יתוקד: פ וְאִם כָּל
עֵדֵת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנִעְלָם
דְּבַר מַעֲיָנֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ

אֶחָת מִכָּל-מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא-תַעֲשִׂינָהּ

וְאִשְׁמוּ: וְאִם כָּל בְּנֵי-שִׁתָּא דִּישְׂרָאֵל יִשְׁתַּלּוּן. וַיְהִי מְכּוּסָא פִתְגָמָא.
מַעֲיָנֵי קְהָלָא. וַיַּעֲבֹדוּן. חַד מִכָּל פְּקוּדֵיא דֵיִי. דְּלֹא כְּשָׂרִין לְאֵתְעַבְדָּא
וַיַּחֲבֹבוּן: וְנִוְדְעָה הַחֲטָאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ
וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פֶּר בֶּן-בָּקָר לְחֲטָאת וְהִבְיִאוּ
אֹתוֹ לְפָנַי אֶהְל מוֹעֵד: וְתִתִּידַע חֻבְתָּא. דְּחָבוּ עֲלֶהּ.
וַיִּקְרְבוּן קְהָלָא. תוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחֲטָתָא. וַיִּיתוֹן יְתִיה. לְקַדָּם מִשְׁפָּן זְמָנָא:

— רס"י —

אל שפף הדשן. מקום ששופכין בו הדשן המסלק מן המזבחה כמו שנאמר (ויקרא ו ז) והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה: על שפף הדשן ישרף. שאין תלמוד לומר אלא ללמד, שאפלו אין שם דשן: יג עדת ישראל. אלו סנהדרין: ונעלם דבר. טעו להורות באחת מכל פרישות שבתורה שהוא מתר:

יז אל מקום טהור. לפי שיש מחוץ לעיר מקום מוכן לטמאה להשליך אבנים מנגעות ולבית הקברות, הצריך לומר מחוץ למחנה, זה שהוא חוץ לעיר, שיהא המקום טהור: מחוץ למחנה. חוץ לשלש מחנות, ובבית עולמים חוץ לעיר, כמו שפרשוהו רבותינו במסכת יומא (סח 6) ובסנהדרין (נז 3):

תפסיר רס"ג

(טו) וינסד. שיוך' אלגמאעה
אידיהם. עלי ראס אלתיור בין
ידי אללה. ויד'בחה בין ידי
אללה: (טז) וידכיל. אלמאם
אלממסוח מן דמיה. אלי כ'בא
אלמחצ'ר: (יז) ויג'מס אצבעה
פיה. וינצח מנה. סבע מראר
בין ידי אללה. קבאלה' אלסגף:
(יח) ומנה. יצע עלי ארפאן
אלמדי'בחה. אלד' בין ידי אללה.
אלד' פי כ'בא אלמחצ'ר.
ובאקיה יצבה ענד אסאס
מדי'בחה אלצעידה. אלד' ענד
באב כ'בא אלמחצ'ר:

וּסְמְכוּ זְקַנֵי הָעֵדָה אֶת־
יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפֶּר לִפְנֵי
יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפֶּר לִפְנֵי
יְהוָה: וַיִּסְמְכוּ. סָבִי פְנֵשְׁתָּא יְת
יְדֵיהוֹן. עַל רִישׁ תוֹרָא קָדָם יי. וַיְפֹס יְת
תוֹרָא קָדָם יי: וְהֵבִיא הַכֹּהֵן
הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר אֶל־אֶהֱל
מוֹעֵד: וַיַּעֲלֵל כְּהֵנָּא. רַבָּא מִדְּמָא
דְּתוֹרָא. לְמִשְׁפַּן זְמָנָא: וְטָבַל
הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה
שִׁבְעַת פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת פְּנֵי הַפְּרֹכֶת:
וַיִּטְבֹּל כְּהֵנָּא. אֶצְבָּעִיהָ מִן דְּמָא. וַיְדִי. שִׁבְעַת זְמַנִּין קָדָם יי. קָדָם
פְּרוּכְתָּא: וּמִן־הַדָּם יִתֵּן | עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ
אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֶהֱל מוֹעֵד וְאֶת כָּל־
הַדָּם יִשְׁפֹךְ אֶל־יְסוּד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פִּתַח
אֶהֱל מוֹעֵד: וּמִן דְּמָא. יִתֵּן עַל קַרְנֹת מִדְּבָחָא. דְּקָדָם יי.

כ"ט

הקהל ועשו. שעשו צבור על פיהם: י' את
פני הפרכת. ולמעלה הוא אומר את פני
פרוכת הקדש. משל למלך שסרחה עליו
מדינה, אם מיעוטה סרחה, פמליא שלו
מתקמת, ואם בלה סרחה, אין פמליא שלו
זולק הדקדוק: וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמְּשִׁיחַ מִדָּם הַפֶּר. תיבת והביא בדרגא. ותיבת הכהן בתביר,
לחבר ההבאה לכהן:

תפסיר רס"ג

יט) וגמיע שחמזה ירפעה מנה. ויקתרה עלי אלמד'בת: כ) ויעמל בה כמא עמל ברת' אלד'כזה. כד'אך יעמל בה ויסתג'פר ענהם. אל'אמאם ויג'פר להם: כא) ויכירג גמיע אל'תור אלי כ'ארג אל'עס'ר. ויחרקה. כמא אתרק אל'תור אל'אונל. הו די'כזה אל'גוק: כב) ואן אכ'טא שר'ף. ועמל ואחזה מן פ'ראיץ' אל'לה רבה.

דבמשפן זמנא. וית כל דמא. ישפוך ליסודא דמדבחה דעלתא. דבתרע משפן זמנא: יט) ואת כל-חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה: וית כל תרביה יפריש מניה. ויסיק למדבחה: כ) ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו

וכפר עליהם הכהן ונסלח להם: ויעבד לתורא. כמא דעבד לתורא דחטתא. כן יעבד ליה. ויכפר עליהון. כהנא וישתביק להון: כ) והוציא את-הפר אל-מחויץ למחנה ושרף אתו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא: ויפיק ית תורא. למברא למשריתא.

ויקיד יתיה. כמא דאוקיד. ית תורא קדמאה. חטאת קהלא הוא: כ

כב) אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל-מצות יהוה אלהיו אשר לא-תעשינה

❖ חמושי בספרי תימן ❖

— כס"י —

שפרש שם מה שלא פ'רש כאן. ולכפול במצות העבודות, ללמד שאם חסר אחת מכל המתנות פסול, לפי שמצינו בנתנין על המזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כפר, דצ'רד לומר כאן שמתנה אחת מהן מעכבת: כ) אשר נשיא יחטא. לשון אשרי אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא כפרה על שגגתו, קל וחומר שמתחרט על ודוונותיו:

יט) ואת כל חלבו ירים. אף על פי שלא פ'רש כאן יותרת ושתי כליות, למדין הם מועשה לפר כאשר עשה וגוי. ומפני מה לא נתפרשו בו, תנא דבי ר' ישמעאל (זכיס מ"ג) משל למלך שזעם על אדוהבו ומעט בסרחונו מפני חבתו: כ) ועשה לפר. זה כאשר עשה לפר החטאת, כמו שמפורש בפר בהן משיח, להביא יותרת ושתי כליות

תפסיר רס"ג

אלתי לא תעמל. סהוא פאת'מו: (כג) תים עלם בכטייתה אלדי אכטא. פליאת בקרבאנה. עתוד מן אלמאעז ד'כר צחיה: (כד) ויסנד ידה עלי ראסה. ונד'בחה. פי מוציע נד'בח אלצעידה בין ידי אללה. כד'אך מא זכון ד'כרה: (כה) ויאכ'ד אלמאם מן דמה באצבעה. ויגעל. עלי ארפאן מד'בח אלצעידה. וסאיר דמה. יצבה ענד אסאסה: (כו) ויגמיע שחמה יקתרה עלי אלמד'בת. כשחם ד'בח אלסלאמה.

בְּשִׁגְגָה וְאִשָּׁם: אִם רָבָא יְחֻב.
וַיַּעֲבִיד. חַד מִכָּל פְּקוּדֵי דַיִי אֱלֹהִיהָ.
דְּלֹא כְּשָׂרִין לְאַתְעֲבָדָא. בְּשָׁלוּ וַיְחֻב:
כָּן אִוְ-הוֹדַע אֱלֹיו חֲטָאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא בֵּה וְהֵבִיא אֶת-
קָרְבָּנוּ שְׂעִיר עֲזִים זָכָר
תָּמִים: אִו אֶתִּידַע לִיה חוֹבְתִיהָ. דְּחֵב
בֵּה. וַיִּיתִי ית קוֹרְבָּנִיהָ. צְפִיר בַר עֲזִין דְּכָר
שְׁלִים: כִּי וְסָמַךְ יָדוֹ עַל-רֹאשׁ
הַשְּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בְּמִקּוֹם
אֲשֶׁר-יִשְׁחַט אֶת-הָעֹלָה לְפָנַי יְהוָה חֲטָאת הוּא:
וַיִּסְמוֹךְ יָדֵיהָ עַל רִישׁ צְפִירָא. וַיִּכּוֹס יָתִיהָ. בְּאַתְרָא. דְּיִכּוֹס ית עֲלֵתָא
קָדָם יִי. חֲטָתָא הוּא: כִּי וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחֲטָאת
בְּאַצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל-קֶרְנֹת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת
דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל-יִסּוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה: וַיִּסַּב כְּהֵנָּא.
מִדָּמָא דְּחֲטָתָא בְּאַצְבָּעִיהָ. וַיִּתִּין. עַל קֶרְנֹת מִדְּבַחָא
דְּעֲלֵתָא. וַיִּת דְּמִיָּה יִשְׁפּוֹךְ. לִיסוּדָא דְּמִדְּבַחָא דְּעֲלֵתָא: כִּי וְאֶת-כָּל-
חֵלְבוֹ יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים

— רס"י —

כד במקום אשר ישחט את העלה. בצפון, שהוא מפורש בעולה: חטאת הוא. לשמו כשר, שלא לשמו פסול: כן ואת דמו. שגרי הדם: כן כחלב זבח השלמים. כאותן אימורין המפורשים בעז האמור אצל שלמים:

כג או הודע. כמו אם הודע. הרבה או יש שמשמשין בלשון אם, ואם במקום או, וכן או נודע כי שור נגח הוא (שמות כג ל): הודע אליו. בשחטא הנה סבור שהוא הנה, ולאחר מפאן נודע לו שאסור הנה:

תפסיר רס"ג

ויסתגפר ענה אלאמאם. מן
 כטייתה אלדי אכטא ויגפר
 לה: כז) ואן אכטא אנסאן
 ואחד מן עואם אלבלד סהוא.
 פעמל. ואחדה מן פראיץ
 אללה. אלתני לא תעמל פאתם:
 כח) תים ערף. בכטייתה אלדי
 אכטא. פליאת בקרבאנה.
 שאה מן אלמאעז צחיחה
 אנתני. עלי כטייתה אלדי
 אכטא: כט) ויסנד ידה
 עלי ראסהא. וידבחהא. פי
 מוצע אלצעידה: ל) ויאכדי
 אלאמאם מן דמהא באצבעה.
 ויגעל. עלי ארכאן מדבח
 אלצעידה. וסאיר דמהא
 יצבה. ענד אסאס אלמדבח:

וּכְפַר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחַטָּאתוֹ

וְנִסְלַח לוֹ: וְיָת כָּל תְּרַבִּייה יִסִּיק
 לְמַדְבַּחָא. כְּתֹרֵב נִכְסֵת קוֹדֶשֶׁיא. וְיִכְפַר
 עֲלוּהֵי כְּהֵנָּא. מִחוּבְתִייה וְיִשְׁתַּבֵּיך לִיִּה:

פ (שישי) כז) וְאִם-נִפְשׁ אַחַת

**תַּחַטָּא בְּשִׁגְגָה מֵעַם הָאָרֶץ
 בַּעֲשֻׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא-תַעֲשִׂינָהּ**

וְאָשָׁם: וְאִם אָנֹשׁ חַד. יִחֹב בְּשָׁלוֹ
 מֵעֵמָא דְאַרְעָא. בְּמַעֲבָדִיהָ. חַד מִפְּקוּדֵיא
 דִּיִּי. דְּלֹא כְּשָׂרִין לְאַתְעֵבְדָא וְיִחֹב:

כח) או הודע אליו חטאתו

אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים

תְּמִימָה נִקְבָּה עַל-חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: או אַתְיַדַע
 לִיִּה. חוּבְתִייה דְחָב. וְיִיתִי קוֹרְבָנִיִּה. צְפִירַת עִזִּי שְׁלֵמָא נּוֹקְבָא. עַל

חוּבְתִייה דְחָב: כט) וְסָמַךְ אֶת-יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת

וְשָׁחַט אֶת-הַחַטָּאת בְּמָקוֹם הָעֹלָה: וְיִסְמוֹךְ יָת
 יָדִיִּה. עַל רִישׁ חַטָּתָא. וְיַפּוֹס יָת חַטָּתָא. בְּאַתְרָא דְעֹלְתָא:

**ל וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל-קֶרְנֵת
 מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת-כָּל-דָּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶל-יִסּוּד**

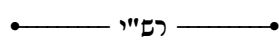
הַמִּזְבֵּחַ: וְיִסַּב כְּהֵנָּא מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעִיִּה. וְיִתִּין. עַל קֶרְנֵת
 מַדְבַּחָא דְעֹלְתָא. וְיָת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹךְ. לִיסוּדָא דְמַדְבַּחָא:

תפסיר רס"ג

לא) וגמיע שחמא ינזעה. כמא נזע שחם אלמאעז מן דיבח אלסלאמה. ויקתרה אלמאם עלי אלמד'בח. עלי קראבין אללה. ויסתג'פר ענה. אלמאם ויג'פר לה: לב) ואן הו גאב קרבאנא מן אלצ'אן לאלד'פוח. פליאת בה אנת' צחיחה: לג) ויסנד' ידה עלי ראסהא. ויד'בחהא לאלד'פוח. פי מוצע אלצע'ידה: לד) ויאכ'ד מן דמהא באצבעה. ויצע. עלי ארפאן מד'בח אלצע'ידה. וסאיר דמהא יצבה. ענד אסאסה:

וְאֵת כָּל־חֶלְבָה יִסֹּר כַּאֲשֶׁר הוֹסֵר חֶלֶב מֵעַל־זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לְרִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ: וְיָת כָּל תְּרֵבָה יַעֲדִי. כְּמֵא דְאֵת עֵדָא תֵּרֵב מֵעַל נְכִסְת קוּדְשֵׁיא. וְיִסִּיק כְּהֵנָּא לְמִדְבַּחָא. לְאֵת קַבְלָא בְּרַעְוָא קְדָם יי. וְיִכְפֹּר עַל־וְהִי. כְּהֵנָּא וְיִשְׁתַּבֵּיך לִיה: פ לב) וְאִם־כֶּבֶשׂ יִבִּיא קֶרְבָּנו

לְחַטָּאת נִקְבָה תְּמִימָה יִבִּיאָנָה: וְאִם אִמֵּר. יִיתִי קוּרְבָנִיה לְחַטָּתָא. נוקבא שלמא יית'ניה: לג) וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה: וְיִסְמוֹךְ יָת יָדֶיהָ. עַל רִישׁ חַטָּתָא. וְיִכּוֹס יָתָהּ לְחַטָּתָא. בְּאֵתְרָא. דִּיכּוֹס יָת עֲלֵתָא: לד) וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קֶרְנֹת מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָה יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ: וְיִסֵּב כְּהֵנָּא. מִדָּמָא דְחַטָּתָא בְּאֶצְבָּעֵיהָ. וְיִתִּין. עַל קֶרְנֹת מִדְבַּחָא דְעֲלֵתָא. וְיָת כָּל דָּמָה יִשְׁפֹּךְ. לִיסוּדָא דְמִדְבַּחָא:

לב) כַּאֲשֶׁר הוֹסֵר חֶלֶב מֵעַל זֶבַח לְחַטָּאת. שְׂתָהָא שְׁחִיטָתָהּ הַשְּׁלָמִים. כְּאִמּוּרֵי עֵז הָאִמּוּרִים בְּשְׁלָמִים: לְשֵׁם חַטָּאת:

תפסיר רס"ג

לה) וגמיע שחמיהא ינזעה. כמא ינזע שחם אלצ'אן מן דיבח אלסלאמה. ויקתרהא אלמאם עלי אלמד'בת. עלי קראבין אללה. ויסתג'פר ענה אלמאם. ען כטייתה אלדי אכ'טא פיג'פר לה: ה א) ואי אנסאן אכ'טא. באן סמע צות חרג. והו שאהד. או ראי דיאלך או עלם בה. ולם יכ'בר פ'קד חמל וזרה: ב) ואי אנסאן. דנא בשי מן אלמאור אלנגסה או בגבילה' וחש נגס. או

לָהּ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָהּ יוֹסֵר כַּאֲשֶׁר יוֹסֵר חֶלֶב־הַכֶּשֶׁב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיר הִכִּיחַ אֹתָם הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה וְכִפֹּר עָלָיו הִכִּיחַ עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא וְנִסְלַח לוֹ: וְיֵת כָּל תְּרִבָּה יַעֲדִי. כְּמֵא דְמַתְעַדָּא תְּרַב אֲמַר מְנַכְסַת קוּדְשִׁיא. וְיִסִּיק כְּהֵנָּא יְתֵהוֹן לְמַדְבְּחָא. עַל קוּרְבָנָיָא דִּי. וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי כְּהֵנָּא.

על חובתיה דחב וישתביק ליה: פ ❁ טיט'ר בספרי תימן ❁ ה ❁ ונפש כִּי־תִחַטָּא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֹד אִו רָאָה אִו יָדַע אִם־לוֹא יִגִּיד וְנָשָׂא עוֹנוֹ: וְאִנֶּש אֲרִי יְחֹב. וְיִשְׁמַע קָל מוֹמִי. וְהוּא סְהִיד. אִו חָזָא אִו יָדַע. אִם לָא יְחֹו וְיִקְבִּיל חוֹבִיָּה: ב ❁ אִו נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דְּבַר טְמֵאָה אִו בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אִו בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אִו בְּנִבְלַת שָׂרָץ טְמֵאָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ

רס"ג

שהשביעוהו שבועה שאם יודע לו בעדות, שיעיד לו: ז אִו נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע וְגו'. ולאחר הטמאה הזו יאכל קדשים, או יכנס למקדש, שהוא דבר שזדונו פרת. במסכת שבועות (יד ז) נדרש בן: וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ. הטמאה: וְאִשָּׁם. באכילת קדש או בביאת מקדש:

לכ כַּאֲשֶׁר יוֹסֵר חֶלֶב הַכֶּשֶׁב. שנתרבו אימוריו באליה, אף חטאת, כשהיא באה כשבה, טעונה אליה עם האימורין: עַל אֲשֵׁי ה'. על מדורות האש העשויות לשם. פואיליי"ש זלט"ז [מדורות]: ה ❁ וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים. בדבר שהוא עד בו.

תפסיר רס"ג

בְּנִבְלָהּ בְּהִימָה נִגְסָה. או
בְּנִבְלָהּ שִׁי מִן אֲלֹדֵיבֵיב אֲלִנְגָס.
וְגִבִי דִיאֲלֹד עֲנָה. וְהוּ נִגְס
פְּאִתִּים: ג) או דָּנָא בְּנִגְאָסָה
אֲנִסָּאן. בְּשִׁי מִן נִגְאָסָתָה. מִמָּא
סְבִילָה אֵן יִנְגָס בְּהָא. פְּגִיבִי
עֲנָה. פְּאִתִּימוּ וְהוּ עֲאֵלִם בְּמָא
פְּעֵל: ד) וְאִי אֲנִסָּאן. חֲלָף בְּלִפְיָ
שְׁפִתִיהָ. לְאִסָּאָה או אֲחִסָּאן.
עֲלִי גְמִיעַ מָא יִלְפִין אֲלֵאֲנִסָּאן.
בְּיִמִין וְגִבִי דִיאֲלֹד עֲנָה. תִּים
עֵלִם בְּמָא פְּעֵל. וְאִתִּים
בְּוֹאֲחֻדָּה מִן הֲדִיָּה: ה) פְּאֲדִיא
אִתִּים בְּוֹאֲחֻדָּה מִן הֲדִיָּה.
תִּים אֲזָר בְּמָא אֲכִיטָא:

וְהוּא טָמֵא וְאִשָּׁם: או אָנָּשׁ.
דִּיקָרַב בְּכָל מִדְּעָם מְסָאָב. או בְּנִבְלַת
חִיתָא מְסָאָבְתָא. או בְּנִבְלַת פְּעִירָא
מְסָאָבָא. או. בְּנִבְלַת רְחִישׁ מְסָאָב.
וְיִהִי מְכוּסָא מְנִיָּה. וְהוּא מְסָאָב וְחָב:
או כִּי יִגַּע בְּטַמְאָת אָדָם
לְכָל טַמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא
בָּהּ וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יִדַּע
וְאִשָּׁם: או אָרִי יִקְרַב בְּסוֹאֲבַת אֲנָשָׁא.
לְכָל סוֹאֲבַתִּיהָ. דִּיסְתָּאָב בָּהּ. וְיִהִי מְכוּסָא
מְנִיָּה. וְהוּא יִדַּע וְחָב: ד) **או נֶפֶשׁ כִּי**
תִּשְׁבַּע לְבַטָּא בְּשִׁפְתֵי
לְהִרְעוּ | או לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא הָאָדָם
בְּשִׁבְעָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יִדַּע וְאִשָּׁם לְאַחַת
מֵאֵלָה: או אָנָּשׁ. אָרִי יִקְרַב לְפָרְשָׁא בְּשִׁפּוֹן. לְאַבְאָשָׁא או
לְאִיטְבָּא. לְכָל. דִּיפְרִישׁ אֲנָשָׁא. בְּקִיּוּם וְיִהִי מְכוּסָא מְנִיָּה. וְהוּא יִדַּע
וְחָב לְחֻדָּא מֵאֵלִין: ה) וְהִיא כִּי־יֵאֱשָׁם לְאַחַת מֵאֵלָה
וְהִתּוֹדָה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ: וְיִהִי אָרִי יִחֻב לְחֻדָּא מֵאֵלִין.

— כס"י —

ג בְּטַמְאָת אָדָם. זו טַמְאָת מַת: לְכָל
טַמְאָתוֹ. לְרַבּוֹת טַמְאָת מִגַּע זְבִין וְזִבּוֹת:
אֲשֶׁר יִטְמָא. לְרַבּוֹת הַנוֹגַע בְּבוֹעַל נְדָה: בָּהּ.
לְרַבּוֹת בּוֹלַע נְבִלַת עוֹף טְהוֹר: וְנִעְלַם. וְלֹא
יִדַּע, (כ"ו: וְהוּא יִדַּע) שֶׁשָׁכַח הַטַּמְאָה: וְאִשָּׁם.
בְּאֲכִילַת קֹדֶשׁ או בְּבִיאַת מִקְדָּשׁ: ד) בְּשִׁפְתֵי.

וְלֹא בְּלִב: לְהִרְעוּ. לְעֲצֻמוֹ: או לְהִיטִיב. לְעֲצֻמוֹ.
כְּגוֹן אוֹכֵל וְלֹא אוֹכֵל אִישׁוֹן וְלֹא אִישׁוֹן: לְכָל
אֲשֶׁר יִבְטָא. לְרַבּוֹת לְשִׁעְבֵּר: וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ.
וְעָבַר עַל שְׁבוּעָתוֹ, כָּל אֵלָה בְּקִרְבָּן עוֹלָה
וְיִזְרָה, כְּמִפּוֹרֶשׁ כָּאֵן, אֲבָל שְׁבוּעָה שֵׁישׁ בָּהּ
כְּפִירַת כְּמוֹן אֵינָה בְּקִרְבָּן זֶה אֵלֹא בְּאִשָּׁם:

תפסיר רס"ג

(ו) פליאת בקרבאנה ללה. עלי כִּטְאָה אֶלְדִּי אֲכִיטָאָה. אַנְתִּי מִן אֶלְגִּינִם נַעְגָה. או שֶׁאָה מִן אֶלְמִאֲעִז לֹאֲלִדְכֻוּה. וְיִסְתַּגִּיפֵר עֲלֶיהָ. אֶלְאֲמָאָם מִן כִּטְאִיָּה: (ז) וְאֵן לִם תִּנְאֵל יִדָּה מְקַדָּאָר שֶׁאָה. פְּלִיאַת בְּקַרְבָּאָנָה עֲלֵי מָא אֲכִיטָאָה. שְׁפַנִּינִן או פְּרַכִּי חֲמָאָם לֵלָה. אֶחְדָּהֲמָא לֹאֲלִדְכֻוּה וְאֶלְאֲכִיר לֹאֲלִצְעִידָה: (ח) פְּאֲדִי אֲתִי בְּהֲמָא אֲלֵי אֶלְאֲמָאָם. פְּלִיקְרָב. אֶלְדִּי לֹאֲלִדְכֻוּה אֹוּלָא. וְיַפְצֵל רָאֲסָה. מְמָא יְלִי קְפָאָה וְלֹא יַפְרֹזָה:

וַיִּוְדֵי דְחָב עֲלֶיהָ: **וְהִבִּיא אֶת־**
אֲשָׁמוֹ לִיהוָה עַל חַטָּאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה מִן־הַצֹּאֵן
כְּשֶׁבַה אוֹ־שְׁעִירַת עֲזִים
לְחַטָּאת וְכִפֹּר עָלָיו הִכְהֵן
מִחַטָּאתוֹ: וַיִּיתִי יְת אֲשָׁמִיָּה לְקֹדֶם
יְי. עַל חוֹבַתִּיָּה דְחָב. נוֹקְבָא מִן עֲנָא
אֲמַרְתָּא. או צְפִירַת עֲזִי לְחַטָּתָא. וְיַכְפֹּר
עֲלוּהִי. כְּהֵנָּא מְחוֹבַתִּיָּה: וְאִם־לֹא
תִּגִּיעַ יְדוֹ דֵּי שָׁה וְהִבִּיא

אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹ־שְׁנֵי בְּנֵי־
יוֹנָה לִיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה: וְאִם לֹא
תִּמְטִי יְדֵיהָ פְּמַסַּת אֲמַרָא. וַיִּיתִי יְת חוֹבַתִּיָּה דְחָב. תְּרִין שְׁפַנִּינִין. או
תְּרִין בְּנֵי יוֹנָה לְקֹדֶם יְי. חַד לְחַטָּתָא וְחַד לְעֹלָתָא:
וְהִבִּיא אֲתָם אֶל־הַכְּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר
לְחַטָּאת רָאֲשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוֹל
עֲרָפוֹ וְלֹא יִבְדִּיל: וַיִּיתִי יְתָהוֹן לְוֹת כְּהֵנָּא. וַיִּקְרִיב. יְת
דְּלַחַטָּתָא קְדָמוֹתָא. וַיִּמְלוֹק יְת רִישִׁיָּה. מְקַבִּיל קְדָלִיָּה וְלֹא יַפְרִישׁ:

— רס"ג —

אִינוּ מוֹלֵק אֶלָּא סִימֵן אֶחָד. עֲרָף הוּא גוֹבָה הָרֹאשׁ הַמְּשֻׁפָּע לְצַד הַצֹּאֵר. מוֹל עֲרָף. מוֹל הָרֹאשׁ אֶת הָעוֹרָף וְהוּא אַוֶּרֶף כָּל אַחוֹרֵי הַצֹּאֵר:

וְהִקְרִיב אֶת אֲשֶׁר לְחַטָּאת רָאֲשׁוֹנָה. חַטָּאת קוֹדְמַת לְעוֹלָה. לְמָה הִדְבֵּר דוֹמָה לְפִרְקָלִיט שְׁנַכְנַס לְרִצּוֹת, רִצָּה פִּרְקָלִיט נַכְנַס דוֹרוֹן אַחֲרָיו: וְלֹא יִבְדִּיל.

תפסיר רס"ג

ט) וינציח מן דמה עלי חאיט אלמד'בת. ואלפאציל מן אלדם. ומציה עלי אסאסה. פד'אך מא יפון ד'פיה: י) ואלת'אני. ועמלה צעידה כאלסירה. ויסתג'פר ענה אל'אמאם. מן כטייתה אלדי אכ'טא ויג'פר לה: יא) ואן לם תנאל ידה תימן שפנינין. או פרכי חמאם. פלאת בקרב'אנה עלי מא אכ'טא. עשר אלויבה סמד לאלד'פיה. לא יצב עליה דהנא. ולא יגעל עליה לב'אנא. לאנהא ד'פיה: יב) פיאתי בהא אלי

ט וְהָיָה מִדָּם הַחֲטָאתָ עַל
קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהִנְשָׂאָר בְּדָם
יִמְצָה אֶל-יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ
חֲטָאת הוּא: וַיְדִי. מִדָּמָא דְחֲטָאתָ
עַל כּוֹתֵל מִדְּבָחָא. וְדִישָׁתָאָר בְּדָמָא.
יִתְמָצִי לְיְסוּדָא דְמִדְּבָחָא. חֲטָאתָ הוּא:
וְאֶת-הַשְּׂנִי יַעֲשֶׂה עֲלֶיהָ
כַּמְשֻׁפֵּט וְכִפָּר עָלָיו הַכֹּהֵן
מִחֲטָאתוֹ אֲשֶׁר-חֲטָא
וְנִסְלַח לוֹ: וְיֵת תַּנְיִנָא. יַעֲבִיד עֲלֶתָא
כְּדַחֲזִי. וְיִכְפֹּר עֲלוֹהֵי כְּהֵנָא. מִחוּבְתֵיהָ דְחָב
וְיִשְׁתְּבִיק לִיה: ס (שביעי) וְאִם-לֹא תִשָּׂיג יָדוֹ לְשֵׁתֵי
תָרִיס אוֹ לְשֵׁנֵי בְנֵי-יוֹנָה וְהִבִּיא אֶת-קָרְבָּנוֹ
אֲשֶׁר חֲטָא עֲשִׂירַת הָאֵפֶה סֹלֶת לְחֲטָאת לֹא-
יֵשִׁים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא-יִתֵּן עָלֶיהָ לְבָנָה כִּי
חֲטָאת הוּא: וְאִם לֹא תִדְבִיק יָדֶיהָ לְתַרְיִן שְׂפָנֵינִין. אוֹ לְתַרְיִן בְּנֵי
יוֹנָה. וְיִיתִי יֵת קוֹרְבָּנִיהָ דְחָב. חַד מִן עֶסְרָא בְּתֵלֶת סְאִין. סֹלֶתָא
לְחֲטָתָא. לֹא יִשְׂוֵי עֲלֶיהָ מִשְׁחָא. וְלֹא יִתֵּן עֲלֶיהָ לְבוֹנָתָא. אֲרִי חֲטָתָא
הִיא: יב וְהִבִּיאָהּ אֶל-הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן אֶת-מִמֶּנָּה

— רס"י —

פסולה: י כַּמְשֻׁפֵּט. כְּדַת הָאָמּוֹר בְּעוֹלֶת
הַעוֹף שְׁלֵנְדָבָה בְּרֵאשׁ הַפְּרָשָׁה: יב כִּי
חֲטָאת הוּא. וְאִין בְּדִין שְׂוִיָּה קָרְבָּנוֹ
מִהֲדָר:

ט וְהָיָה מִדָּם הַחֲטָאתָ. בְּעוֹלָה לֹא הִטְעִין
אֶלָּא מִצוּי, וּבְחֲטָאת הַזֹּאת וּמִצוּי. אוֹחֹזוּ
בְּעוֹרָף וּמִתִּיז, וְהִדָּם נָתַז וְהוֹלֵךְ לְמִזְבֵּחַ:
חֲטָאת הוּא. לְשִׁמָּה כְּשֶׁרָה, שְׁלֹא לְשִׁמָּה

תפסיר רס"ג

אלאמאם. פיקבין מנהא
אלאמאם. מל קבציתה. מן
פיתהא עלי אלמדית. מע
קראבין אללה. כדאך מא
תציר דכונה: יג) יסתגפר ענה
אלאמאם. ען כטייתה אלדי
אכטא. בואתדה מן הדיה
פיגפר לה. ותציר לאלאמאם
כסאיר אלהדאניא: יד) תים כלם
אללה מוסי תכלימא: טו) אי
אנסאן נפת' נפתיא. ואכטא

מְלוֹא קִמְצוּ אֶת־אִזְכָּרְתָּהּ
וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי
יְהוָה חֲטָאת הוּא: וַיִּתֵּינָה לֹת
כֹּהֵנָא. וַיִּקְמוּץ כֹּהֵנָא מִנֶּה. מְלִי קִמְצִיָּה.
יֵת אִזְכָּרְתָּהּ וַיִּסִּיק לְמִדְבַּחָא. עַל
קוֹרְבָנֵיָא דִּיֵּי חֲטָאתָּהּ הִיא: יג) וְכִפֹּר
עָלֶיךָ הַכֹּהֵן עַל־חֲטָאתוֹ
אֲשֶׁר־חָטָא מֵאֲחַת מֵאֵלֶּה

וְנִסְלַח לוֹ וְהִיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה: וַיִּכְפֹּר עָלוּהִי כֹהֵנָא.
עַל חֻבֹּתֶיהָ דְחָב. מִחֲדָא מֵאֵלֵין וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיה. וְתֵהִי לְכֹהֵנָא כַּמִּנְחָתָא:
ס) טַבְעֵי בִסְפְרֵי תִימֹן ❀ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
וּמִלִּיל יֵי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר: טו) נֶפֶשׁ כִּי־תִמְעַל מֵעַל
וְחֲטָאתָּה בְּשִׁגְגָה מִקֹּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ

רס"ד

בְּעִשְׂרוֹת או בְּדָלוֹת או בְּדָלִי דָלוֹת. וּמַה
תִּלְמוּד לֹאמַר, שְׂיִכּוֹל הַחֲמוּרִין שְׂבָהֶם יְהִי
כְּשִׁבְהָ או שְׂעִירָה, וְהַקְּלִין יְהִי בְּעוֹף
וְהַקְּלִין שְׂבָקְלִין יְהִי בְּעִשְׂרִית הָאֵיפָה,
תִּלְמוּד לֹאמַר מֵאֲחַת מֵאֵלֶּה, לְהַשׁוּוֹת קְלִין
לְחֲמוּרִין לְכִשְׁבָּה וְשְׂעִירָה אִם הַשִּׁיגָה יְדוּ,
וְאֵת הַחֲמוּרִין לְקִלִין לְעִשְׂרִית הָאֵיפָה בְּדָלִי
דָלוֹת: וְהִיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה. לְלַמֵּד עַל
מִנְחַת חוּטָא שְׂהִי שְׂעִירָה נְאֻכְלִין, זְהוּ לְפִי
פְּשׁוּטוֹ. וְרַבּוֹתֵינוּ דְּרָשׁוּ וְהִיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה,
וְאִם חוּטָא זֶה כֹּהֵן הוּא, תִּהְיָ לוֹ כְּשִׂאָר
מִנְחַת נְדָבָת כֹּהֵן, שְׂהִיא בְּכִלִּיל תִּהְיָ לֹא
תֵאכַל (ויקרא ו טו): טו) כִּי תִמְעַל מֵעַל. אִין
מֵעִילָה בְּכֹל מְקוֹם אֵלֹא שְׁנוּי, וְכֵן הוּא אוֹמַר

יֵת חֲטָאתָּהּ הוּא. נִקְמָצָה וְנִקְטְרָה לְשִׁמְהָ
כְּשִׂרָה, שְׂלֵא לְשִׁמְהָ פְּסוּלָה: יג) עַל חֲטָאתוֹ
אֲשֶׁר חָטָא. כָּאֵן שְׁנָה הַכְּתוּב, שְׂהִירִי
בְּעִשְׂרוֹת וּבְדָלוֹת נְאֻמַר (פסוק י) מִחֲטָאתוֹ,
וְכָאֵן בְּדָלִי דָלוֹת נְאֻמַר עַל חֲטָאתוֹ, דְּקִדְקוּ
רַבּוֹתֵינוּ (כריסוס כו ז) מְכָאֵן, שְׂאִם חֲטָא
כְּשִׂהוּא עֲשִׂיר וְהַפְּרִישׁ מְעוֹת לְכִשְׁבָּה או
שְׂעִירָה וְהֵעִנִי, יְבִיא מִמְקַצְתָּן שְׁתֵּי תוֹרִים.
הַפְּרִישׁ מְעוֹת לְשְׁתֵּי תוֹרִים וְהֵעִנִי יְבִיא
מִמְקַצְתָּן עֲשִׂרִית הָאֵיפָה [לְכַף נְאֻמַר
מִחֲטָאתוֹ]. הַפְּרִישׁ מְעוֹת לְעִשְׂרִית הָאֵיפָה
וְהֵעִשִׂיר, יוֹסִיף עָלֵיהֶן וְיְבִיא קֶרֶבֶן עֲשִׂיר, לְכַף
נְאֻמַר כָּאֵן עַל חֲטָאתוֹ: מֵאֲחַת מֵאֵלֶּה.
מֵאֲחַת מִשְׁלֹשׁ כְּפָרוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּעִנְיָן, או

תפסיר רס"ג

סדוא. בְּשִׁי מִן אֱקֻדָּאס אֱלֹהִי.
פְּלִיאָת בְּקֻרְבָּאנָה לֵלָה כַּבֵּשׁ
צָחִיח מִן אֱלֹגִינִם. בְּקִימְתָה
מִתֵּאֱקִיל פִּי צִה בְּמִתְקָאֵל
אֱלֹקֵדֵס לֵאלֶקְרֵבָאן: טז) וְאֵלֶדִי
אֲכִיטָא פִּיה מִן אֱלֹקֵדֵס יִסְלֵם
מִתֵּלָה. וְיִזִּיד עֲלֵיהָ כְּמִסָּה.
וְיַעֲטִיהָ לֵאלֵאמָאם. וְיִסְתַּגְּפֵר
עֵנָה. בְּכַבֵּשׁ אֱלֹקְרֵבָאן וְיִגְפֵר
לָהּ: יז) וְאִי אֲנִסָּאן אֲכִיטָא.
פְּעַמְל. וְאֲחֻדָּה מִן פְּרָאִיזִי
אֱלֹהִי. אֱלֵתִי לֹא תַעֲמַל.
וְלֵם יַעֲלֵם בְּאֵנָה קֹד אֲתֵם

לִיהוָה אֵיל תָּמִים מִן-
הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף-שְׁקָלִים
בְּשֶׁקֶל-הַקֹּדֶשׁ לְאֲשָׁם: אָנֹשׁ
אֲרִי יִשְׁקֶר שְׁקֶר. וַיַּחֲבֹב בְּשָׁלוֹ. מְקוֹדֵשִׁיא
דִּי. וַיִּיתֵי ית אֲשָׁמִיהָ לְקֹדֶם יי דְּכַר שְׁלִים
מִן עֵנָא. בְּפֹרְסָנִיהָ. כֶּסֶף סִלְעִין בְּסִלְעִי
קוֹדֶשָׁא לְאֲשָׁמָא: טז) וְאֵת אֲשֶׁר
חָטָא מִן-הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלֵם וְאֵת-
חֲמִישְׁתּוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן
אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יִכְפֹּר
עָלָיו בְּאֵיל הָאֲשָׁם וְנִסְלַח לוֹ: וְיֵת דְּחָב מִן קוֹדֶשָׁא
יִשְׁלֵם. וְיֵת חוֹמְשִׁיהָ יוֹסֵף עָלֶיהָ. וְיֵתִין יֵתִיהָ לְכַהֲנָא. וְכַהֲנָא יִכְפֹּר
עָלֶיהָ. בְּדִכְרָא דְאֲשָׁמָא וַיִּשְׁתַּבֵּיך לִיהָ: פ) וְאִם-נֶפֶשׁ כִּי
תִּחַטָּא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל-מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר
לֹא תַעֲשִׂינָהּ וְלֹא-יָדַע וְאֲשָׁם וְנִשְׂא עוֹנוֹ:

— רס"ד —

אֵיל. לְשׁוֹן קֶשֶׁה. כְּמוֹ (יחזקאל יז יג) וְאֵת אֵילֵי
הָאָרֶץ לְקַח אִף כָּאֵן קֶשֶׁה. בֵּן שְׁתֵּי שָׁנַיִם:
בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף שְׁקָלִים. שְׂיָהָא שׁוּדָה שְׁתֵּי
סִלְעִים: טז) וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ
יִשְׁלֵם. קָרַן וְחוֹמֵשׁ לְהַקְדֵּשׁ: יז) וְלֹא יָדַע
וְאֲשָׁם... וְהִבִּיא. הָעֵנִין הַזֶּה מְדַבֵּר בְּמִי שֶׁבָּא
סֶפֶק כִּרְת לִידוֹ וְלֹא יָדַע אִם עֶבֶר עָלָיו אִם
לֹא, כְּגוֹן חֶלֶב וְשׁוֹמֵן לְפָנָיו, וְכִסְבוֹר שֶׁשְׁתִּיחֵן
הִתֵּר, וְאָכַל אֵת הָאֲחֻת. אָמְרוּ לוֹ אַחַת
שֶׁלְּחֶלֶב הִיְתָה, וְלֹא יָדַע אִם זֶה שֶׁלְּחֶלֶב אָכַל,
הֲרִי זֶה מְבִיא אֲשָׁם תְּלוּי וּמְגִיז עָלָיו כָּל זְמַן

(דכ"ט כ כ) וַיִּמְעֵלוּ בְּאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּזְנוּ
אֲחֵרֵי אֱלֹהֵי עַמֵּי הָאָרֶץ, וְכֵן הוּא אֹמֵר
בְּסוּטָה (כמזכר כ יז) וּמְעֵלָה בּוּ מְעֵל: וְחָטָא
בְּשִׁגְגָה מְקֻדָּשִׁי ה'. שְׁנֵהֲנָה מִן הַהַקְדֵּשׁ.
וְהִיכּוּ הַזֹּהֵר, נֹאמֵר כָּאֵן חָטָא וְנֹאמֵר לְהֵלֵן
חָטָא בְּתֵרוּמָה (ויקרא כג ט) וְלֹא יִשְׂאוּ עָלָיו
חָטָא מִדָּה לְהֵלֵן הַזֹּהֵר, אִף כָּאֵן הַזֹּהֵר. אִי
מִדָּה לְהֵלֵן לֹא הַזֹּהֵר אֱלֹא עַל הָאוֹכֵל, אִף
כָּאֵן לֹא הַזֹּהֵר אֱלֹא עַל הָאוֹכֵל, תְּלִמוּד
לֹאמֵר תִּמְעוֹל מְעַל, רְבָה: מְקֻדָּשִׁי ה'.
הַמְּיוֹחָדִים לְשֵׁם, יִצְאוּ קֹדָשִׁים קָלִים:

תפסיר רס"ג

וְחָמַל זֹרֵה: יח) פְּלִיאַת בְּכַבֵּשׁ
צָחִיח מִן אֲלֻגִּים. בְּקִימְתָה
לְאֶלְקָרְבָּאן אֱלִי אֱלֹאֲמָא.
וְיִסְתַּגְּפֵר עֲנָה אֱלֹאֲמָא.
עַן סְהוּתָה אֱלֹדִי סְהָא. וְהוּ
לִם יַעֲלֵם וְיִגְפֵר לָהּ:
יט) וְהוּ קָרְבָּאן אֱלֹאֲתִים. עַן
אֲתִמָּה אֱלֹדִי אֲתִים לְלָהּ:

וְאִם אָנֹשׁ אָרִי יְחֹב. וְיַעֲבִיד. חַד מְכָל
פְּקוּדֵיָא דִּי. דְּלֹא כְּשָׂרִין לְאֶתְעַבְדָּא.
וְלֹא יָדַע וְחָב וְיִקְבִּיל חוֹבִיָּה:
וְהִבִּיא אֵיל תַּמִּים מִן-
הַצֵּאן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֵל-
הַכֹּהֵן וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל-
שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר-שָׁגָג וְהוּא לֹא-

יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: וְיִיתִי. דְּכַר שְׁלִים מִן עֲנָא. בְּפִרְסְנִיה לְאִשָּׁמָא
לְוֹת כְּהֵנָא. וְיִכְפֹּר עֲלוּהִי כְּהֵנָא. עַל שְׁלוֹתֶיהָ דְאִשְׁתְּלִי. וְהוּא לֹא יָדַע
וְיִשְׁתַּבֵּיק לִיה: וְיִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם לִיהוּה:
אִשָּׁמָא הוּא. עַל חוֹבֵתֶיהָ דְחָב אִשָּׁמָא יִקְרִיב קָדָם יי): פ

— רס"י —

כִּי־צָא בְּאֵלָיו לְעִנְיָן עֲנֵשׁ וְהוֹמָה. אִם כֹּף עֲנֵשׁ
הַכֹּתוּב לְנִטְפָל לְעוֹבְרֵי עֲבָרָה כְּעוֹבְרֵי עֲבָרָה,
עַל אַחַת כִּמְהָ וְכִמְהָ שִׁישְׁלָם שְׂכָר טוֹב
לְנִטְפָל לְעוֹשֵׁי מִצְוָה כְּעוֹשֵׁי מִצְוָה. רַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אָמַר כִּי תִקְצַר קִצְיָרְךָ
בְּשֹׁרֶךְ וְשִׁכַחְתָּ עֹמֵר בְּשֹׁדָה (דְּכִיִּס כִּז יט). הָרִי
הוּא אָמַר (דְּכִיִּס כִּז יט) לְמַעַן יִבְרַכְךָ וְגוֹ,
קָבַע הַכֹּתוּב בְּרַכָּה לְמִי שֶׁבָּאָת עַל יְדוֹ מִצְוָה
בְּלֹא יָדַע, אָמַר מַעֲתָה הִיִּתָּה סִלַּע צְרוּרָה
בְּכַנְפָיו וְנִפְלָה הַמְנוֹ וּמִצְאָה הָעֵנִי וְנִתְפָּרְגַס
בָּהּ, הָרִי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ בְּרַכָּה:
יִשׁ בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם. בְּעֶרְךָ הָאָמַר לְמַעַלָּה
(פְּסוּק טו): אִשָּׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע. הָא אִם
יָדַע לְאַחַר וְמִן, לֹא נִתְכַפֵּר לוֹ בְּאִשָּׁם זֶה עַד
שִׁיבִיא חֲטָאָת. הָא לְמָה זֶה הוֹמָה לְעִגְלָה
עֲרוּפָה שְׁנֵתְעַרְפָּה וְאַחַר כֹּף נִמְצָא הַהוֹרָג,
הָרִי זֶה יִהְרָג: יִשׁ אִשָּׁם הוּא אִשָּׁם אִשָּׁם.
הָרִאשׁוֹן כִּלּוֹ קָמֵץ שֶׁהוּא שֵׁם דְּבָר, וְהָאֲחֵרוֹן
חֲצִיזוֹ קָמֵץ וְחֲצִיזוֹ פֶּתַח שֶׁהוּא לְשׁוֹן פֶּעַל. וְאִם
תֹּאמַר מִקְרָא שְׁלֹא לְצוּרָךְ הוּא, כִּבְר נְדָרְשׁ

שְׁלֹא נוֹדַע לוֹ שְׁוֹדָאֵי חֲטָא, וְאִם נוֹדַע לוֹ
לְאַחַר וְמִן יָבִיא חֲטָאָת: וְלֹא יָדַע וְאִשָּׁם
וְנִשְׂא עוֹנוֹ. ר' יוֹסִי הַגָּלִילִי אָמַר הָרִי
הַכֹּתוּב עֲנֵשׁ אֵת מִי שְׁלֹא יָדַע, עַל אַחַת כִּמְהָ
וְכִמְהָ שִׁיעֲנִישׁ אֵת שִׁדְעָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר אִם
נִפְשָׁךְ לִידַע מִתֵּן שְׂכָרְךָ שְׁלִצְדִיקִים, צֹא וּלְמַד
מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן, שְׁלֹא נִצְטוּהָ אֲלֵא עַל מִצְוֹת
לֹא תַעֲשֶׂה וְעֵבֶר עֲלֶיךָ, רְאֵה כִּמְהָ מִיתוֹת
נִקְנְסוּ עָלָיו וְלְדוֹרוֹתָיו. וְכִי אִיזוֹ מִדָּה מְרַבָּה,
שְׁלִטוּבָה אוֹ שְׁלִפְרַעְנוּת, הָרִי אָמַר מִדָּה
טוֹבָה. אִם מִדַּת פְּרַעְנוּת הַמְעוּטָה רְאֵה כִּמְהָ
מִיתוֹת נִקְנְסוּ לוֹ וְלְדוֹרוֹתָיו, מִדָּה טוֹבָה
הַמְרַבָּה, הִיִּשְׁב לוֹ מִן הַפְּגוּלִין וְהַנּוֹתְרוֹת
וְהַמְתַּעֲנָה בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, עַל אַחַת כִּמְהָ
וְכִמְהָ שִׁיזְכָּה לוֹ וְלְדוֹרוֹתָיו וְלְדוֹרוֹת דוֹרוֹתָיו
עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר הָרִי
הוּא אָמַר (דְּכִיִּס יז) עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים אוֹ
שְׁלִשָּׁה עֲדִים וְגוֹ, אִם מִתְקַיְמַת הָעֲדוּת
בְּשְׁנַיִם, לְמָה פֶּרַט לָךְ הַכֹּתוּב שְׁלִשָּׁה, אֲלֵא
לְהִבִּיא שְׁלִישֵׁי לְהַחֲמִיר עָלָיו וְלַעֲשׂוֹת דִּינּוֹ

תפסיר רס"ג

ב וידבר יהוה אל-משה
לאמר: ומליל יי עם משה למימר:

כא נפש כי תחטא ומעלה
מעל ביהוה וכחש בעמיתו
בפקדון או בתשומת יד או
בגזל או עשק את-עמיתו:
אנש ארי יחוב. וישקר שקר קדם יי.
ויכדיב בחבריה בפקדונא. או בשותפות
ידא או בגזלא. או עשק ית חבריה:

כב או-מצא אבדה וכחש בה ונשבע על-שקר
על-אחת מכל אשר-יעשה האדם לחטא

בהנה: או אשכח אבידתא. וכדיב בה ואשתבע על שקרא. על
חדא. מכל דייעביד אנשא למחב בהון: כג והיה פי-יחטא
ואשם והשיב את-הגזלה אשר גזל או את-
העשק אשר עשק או את-הפקדון אשר הפקד

— רס"י —

אצל חברו אינו רוצה שתדע בו נשמה אלא
שלישי שביניהם, לפיכך כשהוא מכחש,
מכחש בשלישי שביניהם: בתשומת יד.
ששם בידו ממון להתעסק או במלוה: או
בגזל. שגזל מידו כלום: או עשק. הוא שכר
שכיר: כג וכחש בה. שפפר על אחת מכל
אלה אשר יעשה האדם לחטוא ולהשבע על
שקר לכפירת ממון: כג פי יחטא ואשם.

זולק הדקדוק: כג או בתשומת יד. כתב רד"ק המ"ם בסגול שלא כמנהג בפתח כי משקלו
תמונה ובסמוך תמונת כל, ובהללי הוא בפתח ע"כ:

(כ) תים כלם אללה מוסי
תפלימא: כא) אי אנסאן
אכטא. ונכתי נכתיא באללה
פגחד צאחבה ודיעה או
מעאמלה. או גיצב או גישם
צאחבה: כב) או וגד ציאלה.
פגחדהא וחלף עלי באטל.
עלי אי כלה. מן גמיע מא
יעמל אלאנסאן פוכטי בהא:
כג) פאדיא הו אכטא ואתים.
פלרד אלגיצב אלדי גיצבה.
או אלגישם אלדי גישמה.

תפסיר רס"ג

או אלצא־אלה אלתִי וגדהא:
 (כד) או מא סוי ד־אלך. ממא
 סבילה אן יחלף עליה באטלא.
 פלירדה בראסה. ויזיד עליה
 אכ־מאסה. ויעטי אלדי הו לה.
 פי יום אעתראפה בדינבה:
 (כה) פליאת בקרבאנה ללה.
 כפש צחיה מן אלגנם.
 בקימתה לאלקרבאן אלי
 אלמאם: (כו) ויסתגר פר ענה
 אלמאם. בין ידי אללה ויגרפר
 לה. עלי איות כלה. מן גמיע
 מא יעמל פיאתים בהא:

אתו או את-האבדה אשר

מצא: ויהי ארי יחטי ויחוב. ויתיב ית
 גזלא דגזל. או ית עושקא דעשק. או ית
 פקדונא. דאתפקד לוֹתיה. או ית
 אבידתא דאשכח: **מפטיר** כד או
מכל אשר-ישבע עליו
לשקר ושלם אתו בראשו
וחמשתיו יסף עליו לאשר
הוא לו יתננו ביום אשמתו:

או. מכולא. דישתבע עלוהי לשקרא. וישלים יתיה ברישיה. וחמשוהי
 יוסיף עלוהי. לדהוא דיליה. יתנניה ביוםא דחובתיה:

כה ואת-אשמו יביא ליהוה איל תמים מן-
הצאן בערבך לאשם אל-הכהן: וית אשמיה ייתי
 לקדם יי. דכר שלים מן ענא. בפרסניה לאשמא לוֹת כהנא:
כו וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו
על-אחת מכל אשר-יעשה לאשמה בה:
 וכפר עלוהי כהנא. קדם יי וישתביק ליה. על חדא. מכל דייעביד

למחב בה: פ פ פ קיא פיסוקים סימן דעואל

— רס"י —

כשיכיר בעצמו לשוב בתשובה ולדעת כחומש ונשבע והודה חוזר ומביא חומש על
 ולהתודות כי חטא ואשם: כד בראשו. הוא אותו חומש. וכן מוסיף והולך עד שיתמעט
 הקרן ראש הממון: וחמשתיו. רבתה תורה הקרן שנשבע לו פחות משנה פרוטה:
 חמשיות הרבה לקרן אחת שאם כפר לאשר הוא לו. למי שהממון שלו:

חסלת פרשת ויקרא

ברכה ראשונה שקודם ההפטרה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בָּחַר, בְּנַבְיִאִים טוֹבִים. וְרָצָה
בְּדַבְרֵיהֶם, הַנְּאֻמִּים בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה,
בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ. וּבְנַבְיֵאֵי, הָאֵמֶת וְהַצְדִּיק: (אמין)

הפטרה דויקרא

בישעיה סימן מ"ג

עִם-זֹו יִצְרַתִּי לִי תְהִלָּתִי יִסְפְּרוּ: עֲמֵא דִין, אֶתְקִינִית
לְפָלְחָנִי. בְּתִשְׁבַּחְתִּי, יְהוֹן מִשְׁתַּעֲן: ב וְלֹא-אֶתִי קָרָאת
יַעֲקֹב בִּי-יִגְעַת בִּי יִשְׂרָאֵל: אָמִיר עַל יְדֵי נְבִיאִים וְלֹא בְּפָלְחָנִי
עֲרַעְתוֹן, דְּבֵית יַעֲקֹב. אָרִי לְאִיתוֹן בְּאֶלְפֵן אוֹרִיתִי, יִשְׂרָאֵל:
ג לֹא-הֵבִיאת לִי שֶׁהַ עֲלִיתִיךָ וּזְבַחֲךָ לֹא כַּבְּדָתָנִי לֹא
הֶעֱבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ בְּלְבוֹנָה: לֹא אִיתִיתָא
קְדָמִי, אֲמַרִין לַעֲלֵא. וְנִכְסַת קְדֻשָׁךְ, לֹא יִקְרָתָא קְדָמִי. לֹא אֲסַגִּיתִי עֲלֶךָ,
בְּקַרְבָּנִין. וְלֹא אֶתְקִיפִית עֲלֶךָ, בְּלְבוֹנָתָא: ד לֹא-קָנִית לִי בַכֶּסֶף
קִנְיָה וְחֵלֶב זְבַחֲךָ לֹא הִרְוִיתָנִי אֲךָ הֶעֱבַדְתָנִי בַחֲטָאוֹתֶיךָ
הוֹגַעְתָנִי בַעֲוֹנוֹתֶיךָ: לֹא זְבִינְתָא קְדָמִי בַכֶּסֶף, קִנִּי בַסֶּם. וְתִרְב נִכְסַת
קְדֻשָׁךְ, לֹא דְהֵינְתָא עַל מַדְבַּחִי. בְּרֶם. אֲסַגִּיתָא קְדָמִי, בְּחוּבְךָ:
אֶתְקִיפְתָא קְדָמִי, בַּעֲוֹתֶךָ: ה אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מַחַה פְּשַׁעֶיךָ
לְמַעַנִי וְחֲטָאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: אֲנָא אֲנָא הוּא. שְׂבִיק לְחוּבְךָ, בְּדִיל
שְׁמִי. וְחֲטָאֲךָ, לֹא יִדְכָרוּן: ו הַזְכִּירָנִי נִשְׁכַּחְתָּה יַחַד סִפְרָא אֶתְהַ
לְמַעַן תִּצְדִּיק: אִימֵר בְּעוֹן, נְדִין כְּחָדָא. אֲשַׁתְּעִי אֶת, אִם תִּכּוֹל וְתוֹזֵב:
ז אֲבִיךָ הִרְאֵשׁוֹן חֲטָא וּמְלִיצִיךָ פְּשָׁעוֹ בֵּי: אֲבוּךָ קְדָמָא, ה
חֲטָא. וּמִלְפָּד, מְרַדוּ בְּמִימְרֵי: ח וְאַחֲלַל שְׂרִי קְדֻשָׁה וְאַתְנַה
לְחֶרֶם יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְגְדוּפִים: וְאַפִּיס, רַבְרְבֵי קְדָשָׁא.

ד הוֹגַעְתָנִי. התי"ו קמץ ומסיר עליה לחוד קמץ: ה וְאַחֲלַל. הוי"ו פתח גם בירושלמיים, וכ"כ רשל בס' כלי פז (ורד"ק): לְחֶרֶם. הלמ"ד פתח גם בירושלמיים וכ"ד גדול 'ומסיר עליה לחוד':

ואמסר לקטלא, יעקב, וישראל, לחסודין: ט ועתה שמע יעקב
 עבדי וישראל בחרתי בו: ובען שמע, יעקב עבדי, וישראל,
 דאתרעיתי ביה: ז כה-אמר יהוה עשד ויצרד מבטון יעזרד
 אל-תירא עבדי יעקב וישרון בחרתי בו: פדנן אמר, יי
 דעבדד. ודאתקנד ממעין, יסעדנד. לא תדחל, עבדי יעקב, וישראל,
 דאתרעיתי ביה: ח אצק-מים על-צמא ונוזלים
 על-יבשה אצק רוחי על-זרעד וברכתי על-צאצאיך:
 ארי כמא דמתיהבין מיא, על ארע בית צהונא. ומתנגדין, על יבשתא.
 פן אתין רוח קדשי, על בנד, וברכתי, על פני בנד: יב וצמחו בבין
 חציר בערבים על-יבלי-מים: ויתרבון צדיקיא רביכין ומפנקין,
 פלבבלי עשב, כאילן דמשלח שרשוהי, על נגדין דמין: יג וזה יאמר
 ליהוה אני וזה יקרא בשם-יעקב וזה יכתב ידו ליהוה
 ובשם ישראל יכנה: דין יימר, מדחליא די אנא. ודין, יצלי בשום
 יעקב. ודין, יקריב קרבניה, קדם יי. ובשמא דישראל, יתקרב:
 ד כה-אמר יהוה מלך-ישראל וגאלו יהוה צבאות אני
 ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים: פדנן אמר יי,
 מלכא דישראל. ופרקיה, יי צבאות. אנא הוא אנא הוא דמלקדמין אף
 עלמי עלמיא, דילי אנון, ובר מני, לית אלה:

(גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש ישראל:)

(פרקנא, יי צבאות, שמיא, קדישא, דישראל:)

על דא יתברך וישתבח, שמא רבא קדישא. די לעילא, חיא וקימא. מברך הוא לעלם,
 ולעלמי עלמיא:

